

Budsjettnemnda for jordbruket
13.04.2005

Utredning nr. 1

Jordbrukets totalregnskap 2003 og 2004
Jordbrukets totalbudsjett 2005
Registrerte og normaliserte tall

Innholdsfortegnelse

1 INNLEDNING	1
1.1 GENERELT	1
1.2 UTVIKLINGEN I ARBEIDSFORBRUKET	2
1.3 FORKLARING TIL VARIASJON MELLOM ÅR	3
1.4 PRISSTIGNING I BUDSJETTÅRET	6
1.5 REALRENTE PÅ LÅNT KAPITAL	6
1.6 TOTALKALKYLEN OG SKATT	7
1.7 STØRRE ENDRINGER SOM HAR ENDRET TALLSERIENE BAKOVER	9
1.7.1 Energi og smøremidler.....	9
1.7.2 Gjeldsvolumene	10
1.7.3 Plast.....	10
1.8 LEIEJORD OG INTERNOMSETNING.....	10
1.9 DATAGRUNNLAGET FOR BLOMSTER	11
1.10 AKTUELLE MARKEDSFORHOLD	11
1.11 JORDBRUKSBEDRIFTER.....	12
2 SAMMENDRAG AV UTVIKLINGEN I NORMALISERTE REGNSKAP FRA 2000 TIL BUDSJETT 2005.	12
3 REGISTRERTE OG BUDSJETTERTE TALL FOR PERIODEN 2002 – 2005	15
3.1 UTVIKLINGEN FRA ÅR TIL ÅR I FØLGE BEREGNINGENE I 2005	16
3.1.1 Forklaring til de største endringene fra 2003 til 2004.....	16
3.1.2 Forklaring til de største endringene fra 2004 til 2005.....	18
3.2 BEREGNING AV TAP PÅ GRUNN AV MARKEDSOVERSKUDD.....	19
4 SAMMENLIGNING MED FJORÅRETS BEREGNINGER	22
4.1 ÅRET 2003.....	23
4.2 ÅRET 2004.....	24
5 KOSTNADSUTVIKLINGEN I OMSETNINGSLEDDENE	27
5.1 ORGANISASJONENES TOTALE KOSTNADER	27
5.1.1 Total aktivitet	28
5.1.2 Antall ansatte.....	29
5.1.3 Anleggsstruktur.....	29
5.1.4 Enhetskostnader.....	30
5.1.5 Kjøttamvirkets normerte slaktekostnad.....	31
6 REGISTRERTE REGNSKAPER - OVERSIKT	32
6.1 TABELLER SOM GJELDER REGISTRERTE REGNSKAPER	33
6.2 FORBRUKSTABELLER	56
7 NORMALISERTE REGNSKAPER	59
7.1 INNLEDNING	59
7.2 BAKGRUNN OG FRAMGANGSMÅTE	59
7.3 GENERELT OM BEREGNINGSPRINSIPPENE	60
7.4 BEGRENSNINGER	60
7.5 NÆRMERE OM PRINSIPPENE FOR NORMALISERINGEN	60
7.5.1 Planteproduksjon.....	60
7.5.2 Normalisering av husdyrproduksjonen	61
7.5.3 Endringer i husdyrbestanden	62
7.5.4 Normalisering av kostnadspostene	62
7.5.5 Direkte tilskudd.....	62
7.5.6 Renter på lånt kapital	62
7.6 RESULTATER AV BEREGNINGENE.....	63
7.6.1 Sammendrag av normaliserte regnskaper.....	63
7.6.2 Jordbrukets økonomiske resultat ifølge normaliserte regnskaper.....	65
7.7 SAMMENLIGNING MED FJORÅRETS BEREGNINGER.....	66
7.7.1 Nærmere om utviklingen i normalårsavlingene.....	66

8	UTVALG AV TABELLER FRA NORMALISERTE REGNSKAPER.....	69
9	VOLUM OG PRISINDEKSER	78

1 Innledning

1.1 Generelt

Totalkalkylen for jordbruket 2005 omfatter:

- Revidert regnskap 2003
- Foreløpig regnskap 2004
- Budsjett 2005

I denne utredningen presenteres en oversikt over resultatene fra Totalkalkylen 2005 med vedleggstabeller og sammendragstabeller fra beregninger med både registrerte og normaliserte tall. Det er videre tatt med tabeller som viser forbruksutviklingen for kjøtt og egg og en tabell som viser det registrerte arbeidsforbruket. De registrerte tallene skal vise faktiske inntekter og utgifter i de enkelte år. Dette betyr at det kan være store variasjoner i inntektene mellom ulike år pga. varierende vær- og avsetningsforhold. Dette er det viktig å være klar over når en tar for seg utviklingen i resultatmålene fra år til år i de registrerte regnskapstallene. Disse variasjonene er forsøkt eliminert ved beregningen av normaliserte regnskapstall. Normaliserte regnskaper er presentert i et eget kapittel.

Det er også med et eget kapittel om kostnadsutviklingen i omsetningsleddene for melk, kjøtt og egg.

Utredningen inneholder videre en sammenligning av fjorårets beregninger med årets beregninger for årene 2003 og 2004. Dette gjelder både for registrerte og normaliserte regnskaper.

1.2 Utviklingen i arbeidsforbruket

Tabell 1.1. Beregnet totalt arbeidsforbruk og antall årsverk i jordbruket 1969-2006

r	Antall bedrifter	Timer pr. bedrift	Mill. timeverk	Timer pr. rsverk	1000 rsverk	Prosent- endring
1969	154 977	2 609	404,3	2 100	192,5	
1970	149 000	2 541	378,6	2 100	180,3	-6,3
1971	142 000	2 473	351,2	2 100	167,2	-7,3
1972	136 300	2 404	327,7	2 100	156,0	-6,7
1973	134 000	2 372	317,8	2 100	151,3	-3,0
1974	131 300	2 340	307,2	2 100	146,3	-3,3
1975	129 000	2 308	297,7	2 100	141,8	-3,1
1976	127 000	2 276	287,5	2 000	143,8	1,4
1977	126 500	2 224	281,3	1 975	142,4	-1,0
1978	125 500	2 172	272,6	1 975	138,0	-3,1
1979	125 302	2 121	265,8	1 975	134,6	-2,5
1980	121 700	2 039	248,1	1 975	125,6	-6,7
			(246,3)		(124,7)	
1981	119 300	2 043	243,7	1 975	123,4	-1,8
1982	116 600	2 047	238,7	1 975	120,9	-2,0
1983	114 000	2 052	233,8	1 975	118,4	-2,1
			(231,1)		(117,0)	
1984	111 300	2 061	229,4	1 975	116,2	-1,9
1985	109 300	2 070	226,3	1 975	114,6	-1,4
1986	106 700	2 080	221,9	1 975	112,4	-1,9
			(217,4)		(110,1)	
1987	104 500	2 040	213,2	1 975	107,9	-4,0
1988	101 800	2 000	203,6	1 975	103,1	-4,4
1989	99 382	1 960	194,8	1 925	101,2	-1,8
1990	96 300	1 921	185,0	1 875	98,7	-2,5
			(184,8)		(98,7)	
1991	92 800	1 930	179,1	1 875	95,5	-3,2
1992	90 900	1 940	176,3	1 875	94,1	-1,5
1993	87 600	1 950	170,8	1 875	91,1	-3,2
			(171,8)		(91,6)	
1994	83 900	2 010	168,6	1 875	89,9	-1,3
1995	80 900	2 070	167,5	1 875	89,3	-0,7
			(169,9)		(90,6)	
1996	78 200	2 080	162,3	1 875	86,7	-2,9
1997	75 300	2 091	157,4	1 875	84,0	-3,1
			(160,8)		(85,7)	
1998	72 800	2 123	154,6	1 875	82,4	-1,9
1999 ¹⁾	70 011	2 155	150,9	1 875	80,5	-2,3
1999 ²⁾	70 740	2 161	152,9	1 875	81,6	
2000	68 539	2 158	147,9	1 875	78,9	-3,3
2001	65 607	2 154	141,3	1 860	75,9	-3,8
2002	61 890	2 218	137,3	1 845	74,4	-2,0
2003	58 231	2 281	132,8	1 845	72,0	-3,2
2004	55 697	2 293	127,7	1 845	69,2	-3,8
2005	53 300	2 296	122,6	1 845	66,4	-4,0
2006	51 100	2 297	117,4	1 845	63,6	-4,2

1) Bruk > 5 dekar

2) Bruk fra 0 dekar og oppover fra 1999, tidligere for bruk > 5 dekar

I tabellen over er utviklingen i det totale arbeidsforbruket for perioden 1969–2006 beregnet på grunnlag av SSBs tellinger fram til og med 2003. Beregningene er utført i timeverk og årsverk. Mellom tellingsårene er det regnet med rettlinjet utvikling i arbeidsforbruket per jordbruksbedrift. Årsverkserien er fastsatt med basis i 1975 timer per årsverk fra 1977 og endringene i arbeidstiden i industrien for tidligere år. Dette timetallet ble satt ned til 1875 timer per årsverk fra 01.07.89, til 1860 timer for 2001 og til 1845 timer fra 2002.

SSB gjennomførte fullstendig telling av arbeidsforbruket i jordbruket i 1999 og utvalgstelling i 2001 og 2003. Oppblåsningen av tellingsresultatene for 2001 og 2003 er i år litt revidert i forhold til mai i fjor. På grunn av endelige tellingsresultater for 2003 er arbeidsforbruket prognosert med knapt ett prosentpoeng lavere reduksjon i framregningsårene enn det ble prognosert med i fjor.

Det er usikkerhet knyttet til anslagene for arbeidsforbruk.

1.3 Forklaring til variasjon mellom år

Noen poster i Totalkalkylen viser variasjon fra år til år som i noen grad skyldes endrede utbetalingstidspunkt og regnskapsrutiner. Noen slike periodiseringsforhold er nærmere omtalt nedenfor.

Utbetalinger til avløserordningen i jordbruket

Helt på slutten av 2002 ble det utbetalt 180 millioner kroner som et økt forskudd på utbetalinger til avløserordningen i jordbruket for 2003. Dette ble gjort som et engangstilfelle, og påvirket ikke bondens rett til avløsertilskudd det enkelte år. Framskyvingen hadde en positiv likviditetseffekt for den enkelt bruker, og hadde ellers ikke betydning for det økonomiske resultatet i jordbruket. Totalkalkylen følger ikke kontantprinsippet og for at denne framskyvingen ikke skulle gi en kunstig periodiseringseffekt mellom 2002 og 2003 ble det økte forskuddet ført sammen med restutbetalingen i 2003.

Kjøp og salg av melkekvoter

De som selger melkekvote i de ordinære salgsrundene om høsten, får oppgjøret etter årsskiftet. I Totalkalkylen føres inntektene fra salget på det året salget skjer, dvs. et år før utbetalingen og belastning i statsregnskapet. Utbetalingen og belastningen i statsregnskapet i 2003 skjedde med overførte beløp fra 2002. Finansiering av kvotekjøp har fra runden i 2003 skjedd med midler fra omsetningsavgiften. Derfor er belastningen i statsregnskapet 0 både i 2004 og 2005. I Totalkalkylen benyttes nettoføring av kjøp og salg av melkekvoter. For budsjettåret 2005 er ført 0 mill. kroner fordi en regner med at kjøp og salg av melkekvoter skal gå opp i opp dette året. Kjøpsgebyr føres som en egen egen kostnadspost under «Andre kostnader».

Tabell 1.2 Kjøp og salg av melkekvoter. Føring i Totalkalkylen og belastning i statsregnskapet. Mill. kroner

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Inntektsført i Totalkalkylen	189	668	112	3	1	-2	0
Belastning statsregnskapet	149	721	-60	150	158	0	0

Fondsendringer i prisutjevningsordningen for melk

I 2003 økte kapitalbeholdningen i prisutjevningsordningen med 35,3 mill. kroner og i 2004 økte den med 12,3 mill. kroner. SLF har opplyst at de sikter seg inn på en kapitalbeholdning på ca 59 mill. kroner per 31.12.05. Dette tilsvarer en oppbygging i 2005 på ca. 5,4 mill. kroner.

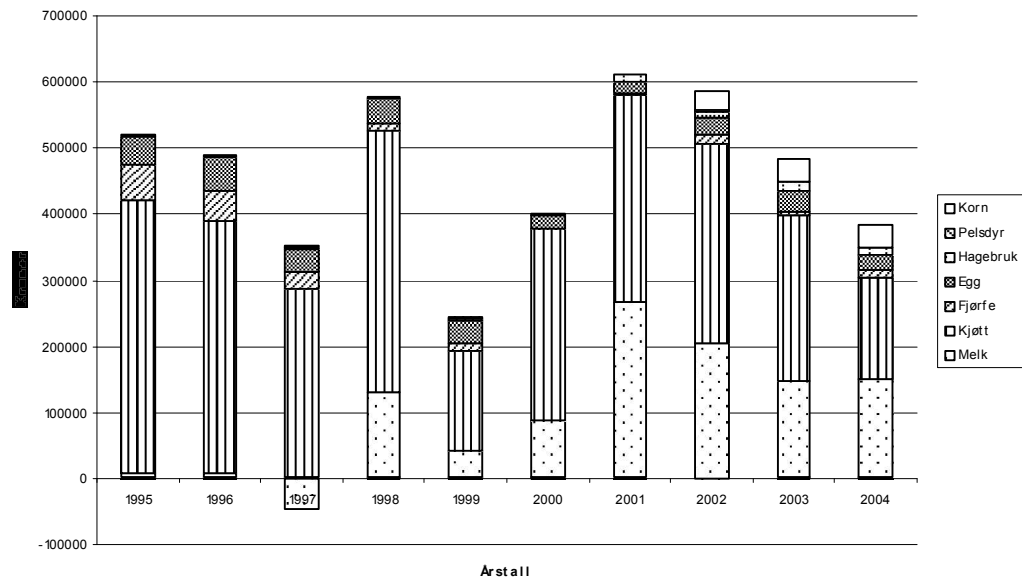
Samlede endringer i omsetningsavgiftsfondene

Tabell 1.3 nedenfor viser en sammenstilling av data om kapitaloppbygging og – nedbygging i fondene for omsetningsavgift. I tillegg til mottatt omsetningsavgift i løpet av et år og utbetalte bevilgninger til omsetningstiltak samme år, vil renteinntekter og administrasjonskostnader også innvirke noe på fondenes størrelse. Netto renteinntekter er regnet som en rest i neste tabell.

Tabell 1.3 Omsetningsavgiftsfondene totalt, 1000-kroner

	Endring i året	Fondene per 31.12	Mottatt omsetningsavgift	Bevilgninger til omsetningstiltak	Renteinntekter - administrasjonsk.
1995	-46 734	519 662	266 758	316 748	3 256
1996	-31 456	488 206	227 770	278 438	19 212
1997	-185 123	303 083	373 486	568 043	9 434
1998	273 093	576 176	878 983	623 574	17 684
1999	-334 799	241 377	831 205	1 184 070	18 066
2000	158 965	400 342	778 760	628 204	8 409
2001	210 596	610 938	460 056	265 125	15 665
2002	-25 815	585 123	355 200	408 563	46 814
2003	-104 573	480 550	310 498	426 247	29 169
2004*	-99 289	381 316	511 254	608 650	16 785

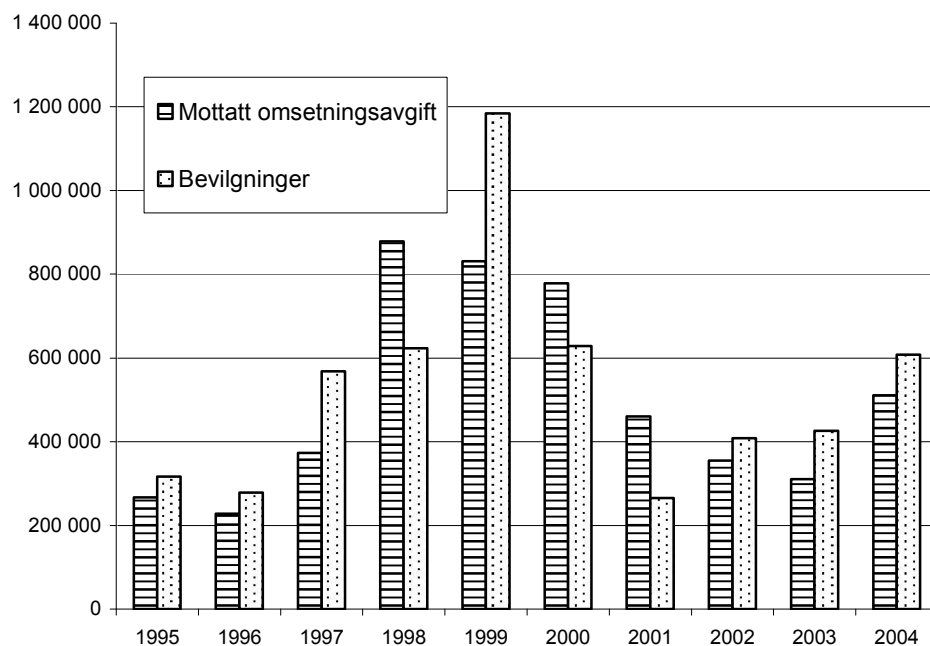
I figuren nedenfor er utviklingen av fondene for omsetningsavgiften vist i et diagram:

Figur 1. Utviklingen i omsetningsavgiftsfondene, 1000 kroner.

Fondenes totale størrelse har variert sterkt i løpet av perioden. Lavest var fondene i 1999 og høyest i 2001. I perioden etter 2001 har fondene for melk og kjøtt gradvis blitt bygget ned. De andre fondene er betydelig mindre, og de varierer i større grad i fondskapitalen. Omsetningsavgiftsfondene for kjøtt og melk er de største og de er nå hver på rundt 150 mill. kroner. Alle fondene, med unntak for fjørfe og melk ble redusert i 2004.

Figur 2 viser forholdet mellom innkomne omsetningsavgifter og bevilgninger fra omsetningsavgiftsfondene som har gått til ulike tiltak i markedsreguleringen. Utenom disse tallene vil det som nevnt komme renteinntekter fra fondene, og det vil gå ut kostnader knyttet til administrasjon.

Figur 2. Årlig mottatt omsetningsavgift og bevilget til markedsregulering for fondene samlet, 1000 kroner.

I 2004 ble det krevd inn mer omsetningsavgift og bevilget et større beløp i forhold til de tre foregående årene. Bevilgningene er nå på omtrent det samme nivået som i 1998 og 2000.

1.4 Prisstigning i budsjettåret

For flere av postene inngår anslaget for den generelle prisveksten i samfunnet, målt ved konsumprisindeksen, i beregningen for budsjettåret. Et anslag på 1¼ prosent er benyttet med grunnlag i at Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene har anslått en gjennomsnittlig prisvekst på 1 til 1½ prosent fra 2004 til 2005.

1.5 Realrente på lånt kapital

Realrenten på lånt kapital har endret seg betydelig de siste årene.

Realrente regnes i Totalkalkylen på følgende måte:

Realrente på lånt kapital = Nominelle rentekostnader – effekt av finansiering

Hvordan realrenten framkommer for årene 2001 – 2005 går fram av tabellen nedenfor og er også stilt opp for de tre siste årene i tabell 6.24 lengre bak.

Tabell 1.4 Nominelle og reelle rentekostnader på lånt kapital. Mill. kroner og prosent

	2001	2002	2003	2004*	2005**
Nominelle rentekostnader	1778	1729	1441	947	980
- Effekt av finansiering	796	359	710	115	363
= Rentekostnader ved realrente	982	1370	731	832	617
Nominell rente, %	6,70	6,26	5,07	3,29	3,37
Årets prisstigning, %	3,0	1,3	2,5	0,4	1,25
Realrente, %	3,70	4,96	2,57	2,89	2,12

I Totalkalkylen utgiftsføres de nominelle rentekostnadene (betalte renter) mens en inntektsfører en effekt av finansiering. Dette gjøres fordi en i kapitalslitsberegningen prisjusterer hele kapitalsaldoen med konsumprisindeksen. Når kapitalslitet er regnet i årets pengeverdi, oppstår det en prisstigningsgevinst på den lånte delen av kapitalen. Effekt av finansiering som inntektsføres for å finne realrentekostnaden er regnet slik:

Effekt av finansiering = lånt kapital * prosentvis økning i konsumprisindeksen/100.

Tabell 1.4 viser at den årlige realrentekostnaden for jordbruket steg med 388 millioner fra 2001 til 2002. Dette skyldtes først og fremst redusert prisstigning slik at det ble liten effekt av finansiering i 2002. For perioden 2002 til 2005 synker realrentekostnaden med 753 millioner kroner. Det nominelle rentenivået er halvert fra 6,70 i 2001 og budsjettert til 3,37 for 2005. I 2003 ble realrentekostnaden redusert med 639 millioner kroner. Dette skyldtes en kombinasjon av at rentenivået falt med godt over ett prosentpoeng i gjennomsnitt for alle lån i jordbruket samtidig som konsumprisindeksen steg, slik at effekt av finansiering økte. I 2004 falt det gjennomsnittlig rentenivå nesten to prosentpoeng mens prisstigningen bare var på 0,4 prosent, og realrenten steg noe fra 2003 til 2004. For 2005 er det regnet med en beskjeden stigning i den nominelle renten og en prisstigning på 1¼ prosent som vil gi den laveste realrenten siden 1982.

1.6 Totalkalkylen og skatt

Totalkalkylen er et sektorregnskap hvor resultatmålet er på nivå før skatt.

Fra og med skatteåret 2000 ble det innført et jordbruksfradrag i alminnelig inntekt for skatteyttere med positiv næringsinntekt fra jordbruket. Hensikten ved innføringen var å kompensere for reduserte målpriser, i tillegg til ønsket om å oppnå omstilling og effektivisering i landbruket.

I jordbruksoppgjøret 2000 ble det (med utgangspunkt i data fra ligningsåret 1998) lagt til grunn at fullt utslag av inntektsfradraget på 36 000 kroner totalt utgjorde en verdi på 900 millioner kroner i inntekt. Fradraget ble innført med halv virkning for skatteåret 2000 og fikk full virkning for skatteåret 2001.

I 2001 var det et flatt skattefradrag på 36 000 kroner pr bruk. For å få full virkning var forutsetningen at brukeren hadde jordbruksinntekt minst like stor som fradraget, og at brukeren var aktiv. Det ble i 2003 gjort beregninger på grunnlag av alle selvangivelser for næringsdrivende for 2001, der alle personer med positiv jordbruksinntekt og positivt jordbruksfradrag ble trukket med. Beregningene viste at jordbruket sparte 444 millioner i skatt. Regner en med 33 prosent marginalsatt i gjennomsnitt for disse skatteyterne, tilsvarte den sparte skatten en inntektsverdi før skatt på 663 millioner kroner.

For skatteårene 2002 og 2003 økte jordbruksfradraget med et inntektsavhengig tillegg. I jordbruksoppgjøret 2002 ble det lagt til grunn at full provenyvirkningen av utvidelsen av fradragsordningen som ble innført med halv virkning i 2002 og full virkning i 2003, var på 200 millioner kroner i redusert skatt som omregnet til før skatt betydde en inntektsvirkning på 300 millioner kroner.

Det nye for 2002 var at 9 prosent av jordbruksinntekten ut over 36 000 kroner opp til samlet fradrag på 47 500 kroner kunne trekkes fra. Kravet var en jordbruksinntekt på 163 778 kroner for å få fullt fradrag.

I år er det beregnet et tillegg for ansvarlige selskaper på 11 millioner kroner i 2002 slik at årets beregninger viser at jordbruket sparte 503 millioner kroner i skatt dette året.

Fra 2003 var fradragsmuligheten 19 prosent av næringsinntekt ut over 36 000 kroner opp til et samlet fradrag på 61 500 kroner. Det ble nødvendig med en jordbruksinntekt på 170 211 kroner for å få maksimalt fradrag.

For 2004 og 2005 vil gjelde samme regler som for 2003.

I år har en for 2003 beregnet et tillegg for ansvarlige selskaper på 12 millioner. Tillegget er litt større enn for 2002 fordi antall ansvarlige selskaper er økt med 107 jordbruksbedrifter (7 prosent økning).

Det er flere årsaker til at beregningene på grunnlag av samme regelverk gir ulike resultater for ulike skatteår. De to mest åpenbare er for det første at de fleste skatteytere har ulik skattbar inntekt i ulike år, og for perioden 2002 til 2004 forventes gjennomsnittsskattyteren med krav på jordbruksfradrag å ha en nominell inntektsøkning fra jordbruket, mens det er regnet en liten inntektsreduksjon fra 2004 til 2005. For det andre er antall skatteytere med krav på jordbruksfradrag i tilbakegang.

I tabellen nedenfor er vist spart skatt og hva det tilsvarer i inntektsverdi før skatt. Inntektseffekten pr årsverk er også vist. Tallene for 2003 - 2005 er beregnet på grunnlag av forutsetningen om at ektefeller utfra faktisk fordeling av jordbruksinntekt i 2002 tilpasser fordelingen av jordbruksfradraget seg imellom slik at skatteletten blir størst mulig. I tabellen er det korrigert for at færre jordbruksbedrifter vil nyte godt av jordbruksfradraget i 2003 - 2005 som følge av den årlige nedgangen i antall jordbruksbedrifter. Det er også korrigert for at inntekten per jordbruksbedrift i gjennomsnitt er beregnet å øke fra 2003 til 2004 og reduseres fra 2004 til 2005. Selvangivelsesdataene for 2002 viser at om lag 1/3-del allerede hadde over 170 000

kroner i jordbruksinntekt og derved ikke oppnår økt jordbruksfradrag ved en inntektsøkning. I 2002 hadde 1/5-del av de som ellers kunne oppnådd jordbruksfradrag, ikke fradrag fordi jordbruksdriften gikk med underskudd. Totalt hadde om lag halvparten av brukene en jordbruksinntekt mellom 0 og 170 211 kroner. Det er ikke foretatt en konkret vurdering av hvordan inntektsfordelingen vil kunne endre seg med endrede inntekter i jordbruket, og hvordan dette i så fall vil påvirke utnyttelsen av inntektsfradraget. Budsjettnemnda har derfor lagt til grunn at halvparten av en inntektsøkning per jordbruksbedrift vil gi grunnlag for økt fradrag i framregningsårene. Jordbrukets utnyttelse av jordbruksfradraget var i 2002 på 61 prosent. Det er ikke funnet statistisk grunnlag for å korrigere for at jordbruksbedrifter som går ut av drift kan ha en annen inntektsfordeling enn jordbruksbedrifter i fortsatt drift.

Tabell 1.5 Virkningen av inntektsfradraget

	2000 ¹	2001	2002	2003	2004	2005
Spart skatt, millioner kroner	232	444	503	622	595	560
Tilsvarende inntektsverdi før skatt, millioner kroner	346	663	751	928	888	835
Antall årsverk	78 900	75 900	74 400	72 000	69 200	66 400
Inntektseffekt pr årsverk, kroner	4400	8700	10100	12900	12800	12600
Utnyttelsesgrad	69 %	67 %	61 %	62 %	62 %	61 %

¹⁾ Kolonnen for 2000 er regnet som halvt spart skatte pr jordbruksbedrift i forhold til 2001

Det presiseres at beregningene er gjort for SSBs totalpopulasjonen av jordbruksbedrifter og tallene i tabellen ovenfor vil være noe lavere enn tall fra Skattedirektoratet. Avvik kan oppstå i forbindelse med eierskifte, nedleggelse av jordbruksbedrifter, bortleide av jordbruksaktiva og føring av jordbruksfradrag uten effekt på grunn av manglende positiv næringsinntekt. I tillegg er det i beregningene tatt hensyn til spesielle skatteregler i Finnmark og Nord-Troms.

I resten av utredningen er virkningen av inntektsfradraget ikke innarbeidet.

1.7 Større endringer som har endret tallseriene bakover

Det er grunn til å gjøre oppmerksom på enkelte forhold og prinsipielle endringer som har endret tallseriene bakover i tid.

1.7.1 Energi og smøremidler

Nytt av året er at energi og smøremidler er skilt ut fra «Andre kostnader» i en egen vedleggstabell og i en egen linje i sammendragstabellene. Dette er først og fremst internasjonal tilpasning slik at statistikken på flere områder blir mulig å sammenligne med tilsvarende statistikk fra andre europeiske land. Endringene gjelder for hele tidsperioden 1959 – 2005.

Energipostene er videre endret betydelig for årene fra og med 1996 og utover. For årene 1996 og 1997 er prisen på fyringsolje til veksthus redusert i forhold til tidligere. Det har redusert kostnaden i 1996 med omtrent 78 millioner kroner og i 1997 med

omtrent 70 millioner kroner. Prisen er også redusert for året 1998 og kostnaden er dette året redusert med 69 millioner kroner.

Det totale energiforbruket i veksthus er redusert med omtrent 12,5 prosent for årene 1998 – 2002 og noe mer for årene 2003 (14,5 prosent) og 2004 (15,2 prosent). Nedgangen på 12,5 prosent for alle årene fra og med 1998 skyldes at det totale energiforbruket i veksthus ikke tidligere har vært satt riktig i henhold til den fullstendige tellingen for året 1998 (SSBs jordbrukstelling 1999).

Det totale energiforbruket i veksthus er fordelt på olje og elektrisk kraft. Den forholdsvis fordelingen mellom de to viktigste energibærere varierer med prisforholdene på henholdsvis olje og elektrisk kraft det enkelte år. Det viser seg at for årene 1999 – 2004, har fordelingsandelen mellom de to vært forbyttet.

I forhold til fjorårets beregninger er kostnadene til fyringsolje til veksthus, til elektrisk kraft for jordbruket total og for energi og smøremidler totalt endret slik:

Tabell 1.6 Endringer av energi og smøremidler, mill. kroner

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Fyringsolje i veksthus	- 71	- 27	- 116	- 151	- 89	- 40	- 69
Elektrisk kraft	- 20	- 2	+ 50	+ 89	+ 39	- 141	+ 5
Sum andre energip.	0	1	0	0	0	- 18	+ 43
Sum energi og smørem.	- 91	- 28	- 66	- 62	- 50	- 199	- 21

Nedgangen for andre energiposter for 2003 på 18 millioner skyldes at prisen på diesel er justert. Endringer i forhold til fjorårets budsjett 2004 kommer en nærmere tilbake til i kapittel 3.

1.7.2 Gjeldsvolumene

Gjeldsvolumene er i år revidert slik at det fra og med 2002 også er beregnet et tillegg for gjeld fra andre selskapsformer enn enkeltpersonforetak. Tillegget for 2003 utgjør 1729 mill. kr. eller omtrent 3,6 prosent.

1.7.3 Plast

Det er i år gjort en gjennomgang og forbedring av beregningene for plast. Dekning av areal under plast er vurdert på grunnlag av oppgaver fra jordbrukstillingen for 1999, og etter oppgaver fra forhandlere og forsøksstasjoner over varigheten av plasten.

1.8 Leiejord og internomsetning

I Totalkalkylen er kostnader til leie av jord betraktet som en internomsetning som ikke kostnadsføres. Andelen leid jord har vært økende og omfatter nå omtrent $\frac{1}{3}$ av alt jordbruksareal. Det har blitt stilt spørsmål ved om det er riktig å anse jordleie som en internomsetning fordi mange av jordeierne som leier ut og mottar leieinntekter ikke lenger er en del av den aktive jordbrukspopulasjonen. Totalkalkylen i mange andre sammenhenger forholder seg til.

Internomsetning betyr at en kostnad et sted i et regnskap blir en inntekt et annet sted i samme regnskap. Totalkalkylen er et sektorregnskap for norsk jordbruk, slik at en kostnad for en bruker som blir en inntekt for en annen gårdbruker vil være en internomsetning som ikke føres. Sluttresultatet i sektorregnskapet blir uansett ikke påvirket av om dette blir postert eller ikke.

Med nettoføring menes at en bare posterer forskjellen mellom inntekt og kostnad. Hovedprinsippet både i Totalkalkylen og i europeisk statistikk er bruttoføring, men Totalkalkylen har av praktiske grunner nettoføring i enkelte tilfeller, jf. eksemplet med kjøp og salg av melkekvoter nevnt i avsnitt 1.3.

Internomsetning av grovfôr føres ikke i Totalkalkylen. Dette er til forskjell fra vanlig praksis i europeisk totalkalkylestatistikk der alt grovfôr som hovedregel skal verdsettes og blir tatt med både som inntekt og kostnad. En stor del av grovfôret vil for øvrig være internomsetning også for de enkelte jordbruksbedrifter. En liten del av grovfôret omsettes og prisfastsetting blir derved vanskelig. Selv om internomsetning ikke påvirker «bunnlinjen» vil det påvirke bildet av inntekts- og kostnadssammen-setningen for eksempel dersom en både inntekts- og kostnadsfører alt grovfôr.

Hele problemstillingen vedrørende internomsetning i jordbruket vil bli drøftet i Budsjettnemnda før neste års beregninger.

1.9 Datagrunnlaget for blomster

Det er ingen som har god oversikt over totalvolumet av blomsterproduksjonen i Norge. Blomsterproduksjonen er ikke tilskuddsberettiget, slik at det ikke eksisterer noen tilskuddsstatistikk å støtte seg til. Siste offisielle statistikk er fra jordbruks-tellingen i 1999. Norsk Gartnerforbund regner ikke kvaliteten på blomsterdelen av tellingen i 1999 som spesielt høy. I Totalkalkylen er de offisielle tellingsresultatene fra denne jordbruksstillingen senere framregnet med et spinklere grunnlag en det som er vanlig i Totalkalkylen. Verdien av blomsterproduksjonen er beregnet til grovt regnet 1,3 milliarder kroner.

I alt er det 400 – 500 gartnerier i Norge og det hadde vært ønskelig med en total telling for gartneriene for å få bedre datagrunnlag for denne betydelige delen av norsk jordbruk.

1.10 Aktuelle markedsforhold

Budsjettnemnda har i år spesielt bedt TINE om vurdere om TINE/ICA-saken burde endre beregningene i forhold til det grunnlagsmaterialet en i utgangspunktet hadde å bygge på. Melkemengden i Totalkalkylen blir ikke påvirket av om det er TINE eller andre aktører som kjøper bondens melk. Bondens utbetalingspris kan bli påvirket av endrede markedsandeler mellom aktørene. Budsjettnemnda har forholdt seg til TINEs vurdering og finner at det foreløpig for tidlig å budsjettere med at bøndenes oppnådde melkepris blir endret i 2005 som følge av denne saken

Budsjettnemnda har også fram til påske vurdert markedsforholdene for svinekjøtt spesielt. I forhold til prognosen fra Prognoseutvalget for kjøtt i januar er mengden svinekjøtt redusert med 2000 tonn og prisene er tilpasset denne kjøttmengden.

Det er tatt hensyn til at det i vinter har vært sykdom i klekkerier som vil påvirke markedssituasjonen for egg.

1.11 Jordbruksbedrifter

Basisenheten i jordbruksnæringa ble fra og med fjorårets utredning endret til «jordbruksbedrift».

I 2002 trådte det i kraft ny forskrift for produksjonstilskudd i jordbruket, der det ble åpnet for å gi tilskudd til flere organisasjonsformer enn tidligere. Landbruksregisteret ble som en følge av dette omstrukturert. Begrepene *foretak* og *bedrift* som er vanlige ellers i næringslivet, ble innført og erstattet de tidligere brukte *søker/bruker* og *driftsenhet*.

Etter overgangen fra personer til foretak som tilskuddssøker, kan for eksempel tre tidligere driftsenheter bli ett jordbruksforetak, men de kan også bli fire. Dersom for eksempel tre tidligere kornbruk nå søker som ett foretak, har tre gamle driftsenheter bli én jordbruksbedrift. Hvis tre bruk med melk og sau slår sammen melkeproduksjonen i samdrift, kan tre bruk ha blitt til fire jordbruksbedrifter.

Revidert «brukserie» fra og med 1999

Fra og med 1999 er alle jordbruksbedrifter med i «brukstallet». Regelendringer gjorde at det etter hvert ble etablert jordbruksbedrifter med betydelig produksjon og omsetning, men uten eller med lite areal. Enheter med mindre enn 5 dekar dyrket jord er ikke regnet med for årene før 1999. «Bruksserien» ble i fjor hevet med 700 - 1000 enheter for årene 1999 - 2003 som følge av overgangen som i Totalkalkylen ble gjort i fjor. Vel halvparten er samdrifter i melkeproduksjonen uten areal. Av andre jordbruksbedrifter med lite areal utgjør hageproduksjon/veksthus en betydelig del. Jordbruksbedrifter med kraftfôrbasert husdyrhold (fjørfe og svin) er et tredje eksempel som kan komme inn med areal under 5 dekar.

2 Sammendrag av utviklingen i normaliserte regnskap fra 2000 til budsjett 2005

Tabell 2.1 viser utviklingen i vederlag til arbeid og egenkapital i jordbruk etter normaliserte regnskap fra 2000 til 2005. Tabellen viser også endringen i vederlag til arbeid og egenkapital pr. årsverk fra år til år.

Tabell 2.1. Utviklingen i vederlag til arbeid og egenkapital totalt og pr. årsverk i jordbruket. Normaliserte regnskap og budsjett

	2000	2001	2002	2003	2004*	2005**
Vederlag til arbeid og egenkapital, 1000 kr	11618	10089	10039	10522	9955	9364
Antall 1000 årsverk i jordbruket	78,9	75,9	74,4	72	69,3	66,4
Vederlag til arbeid og egenkapital pr. årsverk. 1000 kr	147	133	135	146	144	141

Endring fra foregående år, 1000 kr	9	-14	2	11	-2	-3
------------------------------------	---	-----	---	----	----	----

Endringen i vederlag til arbeid og egenkapital pr. årsverk fra år til år er en kombinert effekt av 1) utviklingen i det totale vederlag til arbeid og egenkapital for hele jordbruket og 2) utviklingen i antall årsverk i jordbruket. I tabell 2.2 er den kombinerte endringen fra år til år splittet på disse to komponentene, og i tabell 2.3 vises utslaget av endring i totalt vederlag til arbeid og egenkapital pr. årsverk splittet i grupper av inntekter og kostnader.

Tabell 2.2. Endringen fra år til år i vederlag til arbeid og egenkapital pr. årsverk i jordbruket. Normaliserte regnskap og budsjett. 1000 kroner

	2000	2001	2002	2003	2004*	2005**
Endring fra foregående år	9	-14	2	11	-2	-3
Herav utslag av endring i antall årsverk	5	5	3	5	5	6
Herav utslag i totalt vederlag til arbeid og egenkapital for hele jordbruket Endring fra foregående år uten endring i årsverkstall	4	-19	-1	6	-8	-9

I tabell 2.3 er utslagene med størst tallverdi markert med noe mørkere bakgrunn. I kapittel 3.1 beskrives utviklingen i de registrerte regnskapene mer i detalj for de siste årene. Bortsett fra planteproduksjon vil forklaringene for de registrerte regnskapene stort sett være dekkende også for de normaliserte.

Tabell 2.3. Utslag av endringer fra år til år i grupper av inntekter og kostnader, regnet pr. årsverk¹⁾ i jordbruket. Normaliserte regnskap og budsjett. 1000 kroner

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Sum planteprodukter	0	2	2	0	-2	1
Sum husdyrprodukter	-1	-5	2	3	2	-5
Arbeids- og kjøreinntekter	0	0	0	0	0	0
Buskapsverdi	0	1	1	0	-1	0
Sum ikke-varige kostnader	1	-7	-4	-4	-3	-1
Kapitalslit og leasing av maskiner	-1	-1	0	-1	-1	-2
Realrente på lånt kapital	3	-3	-5	9	-1	3
Direkte tilskudd	2	-7	4	-1	-1	-4
Sum	4	-19	-1	7	-8	-8

1) Utslagene er beregnet med forutsetning om samme årsverkstall som i foregående år

2) Ved økning i kostnader er det brukt negative tall i tabellen for å markere at dette har negativ effekt på vederlag til arbeid og egenkapital

Fra 2004 til 2005 er det budsjettert med en nedgang i vederlag til arbeid og egenkapital på 3 000 kr pr. årsverk. Reduksjonen i antall årsverk tilsier isolert sett en økning i vederlaget på om lag 6 000 kr. Beregnet med samme antall årsverk som i 2004, er det reduksjon av inntekter fra husdyrproduksjonen med 5 000 kroner per årsverk og reduksjon i direkte tilskudd med 4 000 kroner per årsverk som på aggregert nivå peker seg ut med størst utslag fra 2004 til 2005. Redusert realrente på grunn av at det er budsjettert med økende prisstigning fra 2004 til 2005 bidrar isolert sett til en økning i vederlaget på 3 000 kroner per årsverk.

Fra 2003 til 2004 er det en nedgang i vederlag til arbeid og egenkapital på 2 000 kr per årsverk. Reduksjonen i antall årsverk tilsier isolert sett en økning i vederlaget på om lag 5 000 kr. Beregnet med samme antall årsverk som i 2003, er det økning av ikke varige kostnader med 3 000 kroner per årsverk som på aggregert nivå peker seg ut med størst utslag fra 2003 til 2004.

Fra 2002 til 2003 er det en økning i vederlag til arbeid og egenkapital på 11 000 kr per årsverk. Av dette utgjør reduksjonen i antall årsverk ca. 5 000 kr pr. årsverk. Beregnet med samme antall årsverk som i 2002, betyr nedgangen i realrenta fra 2002 til 2003 omtrent 9 000 kroner pr. årsverk. Økte kostnader til elektrisk kraft betyr drøyt 2 000 kroner pr årsverk.

Fra 2001 til 2002 er det en økning i vederlag til arbeid og egenkapital på 2 000 kr per årsverk. Beregnet med samme antall årsverk i 2002 som i 2001, ville det vært en nedgang i vederlag til arbeid og egenkapital på knapt 1 000 kr pr. årsverk. Økt realrente slår ut med 5 000 kroner pr. årsverk fra 2001 til 2002. «Sum ikke-varige produksjonsmidler» øker med 4000 kroner per årsverk og direkte tilskudd øker med 4000 kroner pr. årsverk.

Fra 2000 til 2001 er det en nedgang i vederlag til arbeid og egenkapital på 14 000 kr per årsverk. Beregnet med samme antall årsverk i 2001 som i 2000, ville det ha vært en nedgang i vederlag til arbeid og egenkapital på 19 000 kr pr. årsverk. Beregnet med samme antall årsverk som i 2000, er det en reduksjon i sum husdyrprodukter på 5 000 kr per årsverk og i direkte tilskudd på 7 000 kr per årsverk mens det er en økning i «sum ikke-varige produksjonsmidler» og realrentekostnader på henholdsvis 7 000 og 3 000 kr pr. årsverk. I reduksjonen i sum husdyrprodukter på 5 000 kroner ligger nedgang i salg av melkekvoter tilsvarende en reduksjon på 7 000 kroner per årsverk. Mesteparten av reduksjonen i direkte tilskudd skyldes at tidspunktet for utbetaling av tilskudd for endret jordarbeiding er forskjøvet fra høst til etterjulsvinter, videre at det i statsregnskapet for 2001 bare er postert 11 utbetalinger for driftstilskudd mens det ble foretatt 12 utbetalinger til melkeprodusentene.

3 Registrerte og budsjetterte tall for perioden 2002 – 2005

Tabell 3.1. Sammenligning av årene 2002-2005. Totalkalkylen, registrert regnskap. Mill kroner ¹⁾

	2002	2003	Diff. 2003- 2002	2004	Diff. 2004- 2003	2005	Diff. 2005- 2004
Korn, erter og oljefrø	2209	2436	227	2537	101	2317	-220
Poteter	497	470	-27	523	53	521	-2
Stråfrø m.v.	97	98	1	107	9	110	3
Hagebruksprodukter	2753	2751	-2	2590	-161	2672	82
Andre frø til modning	26	20	-6	33	13	30	-3
Sum planteprod.	5582	5776	194	5790	14	5650	-140
Melk	5901	6002	101	6005	3	6105	100
Kjøtt	6985	7090	105	7215	125	6842	-373
Egg	519	577	58	580	3	534	-46
Ull	175	160	-15	161	1	158	-3
Pelsdyr	251	217	-34	248	31	227	-21
Andre husdyrprod.	115	91	-24	76	-15	70	-6
Sum husdyrprod.	13945	14137	192	14285	148	13935	-350
Sum pl.- og husdyrpr.	19526	19913	387	20074	161	19585	-489
Kjøreinntekter m.v.	272	267	-5	263	-4	259	-4
Arbeidsinntekter ved invest.	185	204	19	208	4	214	6
Sum andre inntekter	457	471	14	471	0	473	2
Endringer i buskapsverdien	17	27	10	-28	-55	-47	-19
Sum inntekter	20001	20411	410	20518	107	20011	-507
Handelsgjødsel og kalk	1020	1033	13	1107	74	1145	38
Innkjøpt kraftfôr	4413	4490	77	4526	36	4521	-5
Annet innkjøpt fôr	285	283	-2	272	-11	274	2
Såfrø og planter	645	669	24	680	11	678	-2
Energi og smøremidler	1582	1679	97	1526	-153	1553	27
Andre kostnader	3318	3411	93	3712	301	3597	-115
Vedlikehold	1145	1112	-33	1116	4	1116	0
Sum ikke-varige prod.midler	12409	12677	268	12939	262	12884	-55
Leasing av maskiner	291	361	70	453	92	600	147
Kapitalslit	5117	5118	1	5073	-45	5063	-10
Sum kostnader	17817	18156	339	18464	308	18547	83
Realrente lånt kapital	1370	731	-639	832	101	617	-215
Direkte tilskudd	8993	8899	-94	8783	-116	8542	-241
Vedertag til arbeid og kapital	11177	11154	-23	10836	-318	10006	-830
Vedertag til arb. og egenkap.	9807	10424	617	10004	-420	9390	-614

1) Eksklusive virkning av skattemessig inntektsfradrag

3.1 Utviklingen fra år til år i følge beregningene i 2005

Kommentarene og forklaringene nedenfor er knyttet til de registrerte regnskapene.

3.1.1 Forklaring til de største endringene fra 2003 til 2004

Korn

- Verdiøkning på 101 mill. kr.
- Skyldes en kvantumsøkning på 139 mill. kg. Prisreduksjon på 11,5 øre pr kg og økt trekk for tørking og kvalitet trekker i motsatt retning.

Poteter

- Verdiøkning på 53 mill. kr.
- Skyldes en kvantumsøkning på 23 mill. kg og en prisøkning på 4,5 øre pr.

Hagebruksprodukter

- Verdinedgang på 161 mill. kr
- Skyldes produksjonsnedgang for grønnsaker og prisnedgang på 10,2 prosent for blomster samt nedgang i distrikts- og kvalitetstilskudd på 12,6 mill. kr. Videre en liten nedgang for bær. En viss økning for frukt, på 17,5 mill. kr.

Andre frø til modning

- Verdiøkning på 13 mill. kr.
- Skyldes en kvantumsøkning.

Kjøtt

- Verdiøkning på 125 mill. kr
- Høyere produksjon og pris på storfe, høyere produksjon av fjørfekjøtt samt høyere utbetalinger av distriktstilskudd betyr mest for økningen. Grunntilskudd redusert med 93 mill. kr. Ellers mindre endringer i kvantum og pris for de andre dyreslagene som ikke gir særlige endringer i verdien.

Pelsdyr

- Verdiøkning på 31 mill. kr
- Skyldes høyere priser på både reveskinn og minkskinn. Økt eksport av reveskinn, men færre minkskinn.

Andre husdyrproduksjoner

- Verdireduksjon på 15 mill. kr
- Skyldes lavere produksjon av honning og lavere pris for honning levert til Honningsentralen.

Endring i buskapsverdien

- Verdireduksjon på 55 mill. kr
- Skyldes hovedsakelig færre kyr, okser, sauer og griser som overstiger en verdiøkning for kviger og pelsdyr.

Handelsgjødsel og kalk

- Verdiøkning på 74 mill. kr
- Skyldes en forbruksøkning på 5,4 prosent og prisøkning på 4,8 prosent.

Innkjøpt kraftfôr

- Verdiøkning på 36 mill. kr
- Skyldes en forbruksøkning på 25 mill. kg. Prisen gikk ned med 1,8 øre/kg.

Såfrø og planter

- Verdiøkning på 11 mill. kr
- Mesteparten skyldes en økning i kostnaden til blomsterløk og planteartikler på 21 mill. kr. samtidig som kostnaden til såkorn, pga. lavere forbruk, gikk ned med 9 mill. kr.

Energi og smøremidler

- Verdireduksjon på 153 mill. kr
- Verdireduksjonen på elektrisk kraft er 151 mill. kr og dette skyldes nedgang i prisen på elektrisk kraft som var spesielt høy i 2003.

Andre kostnader

- Verdiøkning på 301 mill. kr
- Enkeltposter med større endringer gjelder plantevernmidler som øker med 62 mill. kr. pga. avgiftsøkninger, økte utgifter til produsenttjenesten med 46 mill. kr, lavere forsikringsutbetalinger (erstatninger) for bygninger på 73 mill. kr. Det er ellers flere poster med økninger, og noen med reduksjon, som i sum slår ut i økte kostnader.

Leasing av maskiner

- Verdiøkning på 92 mill. kr
- Skyldes flere og større leasede maskiner (se også kapitalslit)

Kapitalslit

- Verdireduksjon på 45 mill. kr
- Skyldes nedgang i kapitalbeholdningen for bygninger og maskiner og redskaper.

Rentekostnader på lånt kapital ved realrente

- Økt kostnad på 101 mill. kr.
- Skyldes lavere fradrag for effekt av finansiering pga. lavere prisstigning, fra 2,5 prosent i 2003 til 0,4 prosent i 2004. Nedgangen oversteg reduksjonen i de nominelle rentekostnadene.

Direkte tilskudd

- Verdireduksjon på 116 mill. kr.
- Lavere utbetalinger til avløserordning og utgiftsrefusjon ved sykdom, i alt 154 mill. kr. Reduksjon på 34 i fondsutbetalinger pga. 46 mill. kr. mindre fra katastrofefondet for planteproduksjon og 12 mill. kr. høyere utbetalinger fra

Landbrukets utviklingsfond. Endringer for andre poster gir en samlet økning for disse.

3.1.2 Forklaring til de største endringene fra 2004 til 2005

Korn

- Verdireduksjon på 220 mill. kr.
- Skyldes produksjonsnedgang på 107 mill. kg. samt prisnedgang på 2 øre pr kg som skyldes økt omsetningsavgift.

Hagebruksprodukter

- Verdiøkning på 95 mill. kr.
- Skyldes verdiøkning for grønnsaker på 76 mill. kr. pga. produksjonsøkning, verdiøkning på blomster på 14 mill. kr. pga. produksjonsøkning samt økt distrikts- og kvalitetstilskudd på 7,5 mill. kr.

Melk

- Verdiøkning på 100 mill. kr
- Skyldes prisøkning på 4,2 øre pr. liter kumelk samt økte utbetalinger fra produsenttjenesten på 28 mill. kr.

Kjøtt

- Verdireduksjon på 373 mill. kr
- 246 mill. kr. i reduserte verdi fra gris som skyldes lavere pris pga. økt omsetningsavgift og lavere engrospris som igjen skyldes overproduksjon. 43 mill. kr. i lavere verdi for sau/lam pga. lavere pris kombinert med litt lavere produksjon. Reduksjon på 91 mill. kr. for storfe pga lavere produksjon. Høyere inntekter fra fjørfe pga. produksjonsøkning men 16 mill. kr. i redusert grunntilskudd og distriktstilskudd.

Egg

- Verdireduksjon på 46 mill. kr
- Skyldes redusert produksjon etter tiltak for å unngå overproduksjon samt lavere priser pga. økt omsetningsavgift og redusert engrospris for delvis å finansiere tiltakene mot overproduksjonen.

Pelsdyr

- Verdireduksjon på 21 mill. kr
- Skyldes produksjonsnedgang (redusert eksport) for skinn av både rev og mink i tillegg til prisnedgang for minkskinn.

Handelsjødsel og kalk

- 38 mill. kr i økt kostnad
- Skyldes prisøkning på handelsjødsel på 6,8 prosent. Forbruket er antatt å gå ned 1,5 prosent.

Energi og smøremidler

- Verdiøkning på 28 mill. kr

- Diesel øker med 23 mill. kroner og fyringsolje til veksthus øker med 3 mill. kroner fordi prisen på petroleumsprodukter stiger.

Andre kostnader

- Verdireduksjon på 115 mill. kr
- Enkeltposter med større endringer gjelder ensileringsmidler som reduseres med 15 mill. kr, plantevernmidler reduseres med 37 mill. kr, plastfolie øker med 26 mill. kr, en del større forsikringsutbetalinger enn innbetalinger for maskiner og husdyr samt 93 mill. kr. i økte netto erstatningsutbetalinger for driftsbygninger. Kostnader til produsenttjenesten øker med 20 mill. kr. for driftsbygninger og 12 mill. kr for maskiner og driftsløsøre. Reduksjonen framkommer ellers som sumvirkningen av alle underposter, hvor endringen for de fleste av postene er mindre. Færre jordbruksbedrifter bidrar på flere av postene.

Leasing av maskiner

- 147 mill. kr i økt kostnad
- Skyldes flere leasingkontrakter

Realrente på lånt kapital

- Reduksjon på 215 mill. kr.
- Skyldes økt fratrukk for effekt av finansiering, som igjen skyldes høyere prisstigning enn året før. Nominell rentekostnad øker relativt lite, opp 32 mill. kr.

Direkte tilskudd

- Reduksjon på 241 mill. kr.
- Skyldes først og fremst redusert utbetaling av produksjonstillegg for husdyr, 173 mill. kr og redusert driftstilskudd i melkeproduksjonen, 159 mill. kr. Poster med størst økning er utbetalinger fra Landbrukets utbyggingsfond og Katastrofefondet for planteproduksjon på i alt 77 mill. kr.

3.2 Beregning av tap på grunn av markedsoverskudd

Tap på grunn av overproduksjon har vært beregnet for husdyrprodukter. Pristapet skjer ved at engrosprisene settes lavere enn målprisene gir grunnlag for, samt økt omsetningsavgift (utover avgift ved markedsbalanse). Dette medfører lavere utbetalingspriser til produsent. Ved årets beregning er også tap ved overproduksjon av korn tatt med i beregningen. Dette siden markedsregulering av korn,- etter omlegging av kornordningen i 2001, som for husdyrprodukter nå skjer ved trekk av omsetningsavgift. Av tabellene 3.2-3.4 ser en at tapene pga. overproduksjon øker kraftig for beregningsårene 2003, 2004 og 2005, fra nær null i 2003 til nær 600 mill. kr. i 2005. Mesteparten av økningen kommer på gris men også for sau/lam, egg og korn er det kraftig økning.

Det er ikke nødvendigvis samsvar mellom trekk av omsetningsavgift og behovet for å regulere den løpende produksjonen til enhver tid. Dersom reguleringskostnadene ble høyere enn forutsatt, kan det være behov for å bygge opp igjen reguleringsfondet

på et senere tidspunkt og motsatt. Størrelsen på reguleringsfondene er nærmere omtalt i kapittel 1.3.

For flere av årene og produktene ser en at pristapet er «negativt». Det innebærer at engrosprisene har ligget over målprisnivå eller at omsetningsavgiften har vært lavere enn antatt avgift ved markedsbalanse. Prisuttak over målprisnivå kan forekomme på kalenderårsbasis, men skal normalt ikke forekomme på avtaleårsbasis. Dersom målprisen overstiges i ett avtaleår skal prisen ligge tilsvarende under det påfølgende år.

Nemnda har anslått omsetningsavgiften ved markedsbalanse til 0,70 kr/kg for kjøtt med unntak for fjørfe hvor den er satt til 0,55 kr/kg. For egg er avgiften ved markedsbalanse satt til 0,60 kr/kg. For korn og oljefrø har omsetningsavgiften i år uten overproduksjon vært anslått til 1 øre/kg tom. kornåret 2004. Fra 1.7.05 er denne anslått til 0,5 øre/kg etter at finansieringen av Brødfakta ikke lenger dekkes av omsetningsavgiftsmidler.

**Tabell 3.2 Pristap pga markedsoverskudd, kroner pr kg.
Totalbeløp i mill kroner. 2003**

2003	Storfe	Kalv	Sau/lam	Gris	Egg	Fjørfekjøtt	Korn/oljefrø
Økt omsetningsavgift 1)	-0,20	-0,19	0,34	-0,13	0,00	0,05	0,00
Svikt i engrospris 1)	0,33	0,33	-0,14	-0,06	0,08	0,12	
Sum tap	0,13	0,14	0,20	-0,19	0,08	0,17	0,00
Salgsprod., mill. kg	82,7	2,1	23,9	105,4	50,1	40,5	1282,5
Brutto pristap pga.							
markedsoversk., mill. kr	10,8	0,3	4,8	-20,0	4,0	6,9	0,0

¹⁾ Negativt fortegn betyr høyere uttatt pris enn målpris/lavere omsetningsavgift enn avgift ved markedsbalanse

**Tabell 3.3 Pristap pga markedsoverskudd, kroner pr kg.
Totalbeløp i mill kroner. 2004**

2004	Storfe	Kalv	Sau/lam	Gris	Egg	Fjørfekjøtt	Korn/oljefrø
Økt omsetningsavgift 1)	-0,05	-0,07	1,58	0,24	0,10	0,05	0,03
Svikt i engrospris 1)	-0,20	-0,20	0,70	0,88	0,48	0,18	
Sum tap	-0,25	-0,27	2,28	1,12	0,58	0,23	0,03
Salgsprod., mill. kg	84,1	2,0	25,5	113,0	52,3	44,5	1421,6
Brutto pristap pga.							
markedsoversk., mill. kr	-21,0	-0,5	58,2	126,5	30,3	10,2	42,6

¹⁾ Negativt fortegn betyr høyere uttatt pris enn målpris/lavere omsetningsavgift enn avgift ved markedsbalanse

**Tabell 3.4 Pristap pga markedsoverskudd, kroner pr kg.
Totalbeløp i mill kroner. 2005**

2005	Storfe	Kalv	Sau/lam	Gris	Egg	Fjørfekjøtt	Korn/oljefrø
Økt omsetningsavgift 1)	-0,06	-0,06	2,20	1,70	0,20	-0,10	0,045
Svikt i engrospris 1)	0,12	0,12	0,90	1,65	0,92	0,17	
Sum tap	0,06	0,06	3,10	3,35	1,12	0,07	0,045
Salgsprod., mill. kg	82,0	1,7	24,7	114,0	51	47,4	1314,8
Brutto pristap pga.							
markedsoversk., mill. kr	4,9	0,1	76,4	381,8	57,1	3,3	59,2

¹⁾ Negativt fortegn betyr høyere uttatt pris enn målpris/lavere omsetningsavgift enn avgift ved markedsbalanse

Tabell 3.2 - tabell 3.4 viser det beregnede brutto pristapet for jordbruket i beregningsårene, men ikke det reelle inntektstapet. Tapet er beregnet ved å multiplisere pristapet pr. kg med registrert/anslått salgsproduksjon. Totalt utgjør dette 6,7 mill. kroner i 2003, 246,4 mill. kroner i 2004 og 582,8 mill. kr. i 2005. Totalt sett er pristapene små i beregningsårene.

For melk styres produksjonen gjennom kvoter og overproduksjon av melk er ikke definert som den er for kjøtt, egg og korn. En har dermed ikke samme opplegg og mulighet for beregning av pristap/overproduksjonskostnader for melk som for kjøtt, egg og korn. For melk kan imidlertid omsetningsavgiften uttrykke en overproduksjonskostnad. Omsetningsavgiftene på melk er vist i tabell 3.5.

Tabell 3.5 Omsetningsavgift på melk, øre pr liter

	1.1.	1.7.
1998	22	24
1999	20	14
2000	16	18
2001	18 ¹⁾	12 ¹⁾
2002	1	1
2003	8	3
2004	9	8
2005	8	

1) I 2001 ble behovet for reguleringsmidler lavere enn antatt, og det ble tilbakebetalt 6 øre pr. liter

I 2002 og 2003 er satsen satt lavt. Dette skyldes at Tine i 2002 (med virkning for regnskapet i 2001) betalte tilbake 176 mill. kroner til fondet for omsetningsavgift etter Landbruksdepartementets behandling av en klage i forbindelse med prisutjevningsordningen for melk. Denne økningen i fondet gav grunnlag for å sette lave satser for omsetningsavgiften. Som indikator på markedssituasjonen er derfor ikke omsetningsavgiften presis for 2002 og 2003.

Tabell 3.6 Overproduksjonsavgift melk. Mill. kroner

År	Overproduksjonsavgift
2000	34,0
2001	40,2
2002	46,7
2003	35,3
2004	73,5

4 Sammenligning med fjorårets beregninger

Tabell 4.1. Sammenligning mellom resultater som er beregnet for 2003 og 2004. Registrerte regnskaper. Mill. Kroner

	Året 2003			Året 2004		
	Utført 2004	Utført 2005	Differanse	Utført 2004	Utført 2005	Differanse
Korn, erter og oljefrø	2419	2436	17	2384	2537	153
Poteter	495	470	-25	489	523	34
Stråfôr m.v.	102	98	-4	105	107	2
Hagebruksprodukter	2824	2751	-73	2838	2590	-248
Andre frø til modning	20	20	0	24	33	9
Sum planteprod.	5859	5776	-83	5840	5790	-50
Melk	5999	6002	3	5905	6005	100
Kjøtt	7087	7090	3	7108	7215	107
Egg	565	577	12	582	580	-2
Ull	160	160	0	163	161	-2
Pelsdyr	217	217	0	242	248	6
Andre husdyrproduksjoner	91	91	0	77	76	-1
Sum husdyrprod.	14120	14137	17	14075	14285	210
Sum pl.- og husdyrpr.	19979	19913	-66	19915	20074	159
Kjøreinntekter m.v.	293	267	-26	292	263	-29
Arbeidsinntekter ved invest.	180	204	24	173	208	35
Sum andre inntekter	473	471	-2	465	471	6
Endringer i buskapsverdien	-8	27	35	-17	-28	-11
Sum inntekter	20443	20411	-32	20362	20518	156
Handelsgjødsel og kalk	1016	1033	17	1007	1107	100
Innkjøpt krafftør	4490	4490	0	4549	4526	-23
Annet innkjøpt fôr	276	283	7	280	272	-8
Såfrø og planter	650	669	19	642	680	38
Energi og smøremidler	1 786	1679	-107	1 454	1526	72
Andre kostnader	3 391	3411	20	3 300	3712	412
Vedlikehold	1110	1112	2	1087	1116	29
Sum ikke-varige prod.midler	12721	12677	-44	12319	12939	620
Leasing av maskiner	361	361	0	429	453	24
Kapitalslit	5072	5118	46	4978	5073	95
Sum kostnader	18153	18156	3	17725	18464	739
Realrente lånt kapital	640	731	91	502	832	330
Direkte tilskudd	8894	8899	5	8835	8783	-52
Vedertag til arbeid og kapital	11184	11154	-30	11473	10836	-637
Vedertag til arb. og egenkap.	10543	10424	-119	10971	10004	-967

4.1 Året 2003

Samlet er sum inntekter inkludert tilskudd for 2003 i år beregnet snaut 27 millioner kroner lavere enn tilsvarende beregninger utført i fjor. Sum kostnader er snaut 93 millioner kroner høyere når snaut 91 millioner kroner i høyere realrentekostnad er regnet med. Samlet vederlag til arbeid og egenkapital er 119 millioner kroner lavere enn beregnet i fjor.

Nedenfor er det foretatt en nærmere sammenligning av fjorårets foreløpige regnskap for 2003 og årets reviderte regnskapstall for det samme året. Se også tabell 4.1. Formålet er stikkordsmessig å kommentere årsakene til forskjeller for 2003 fra fjorårets til årets beregning.

Korn og oljefrø

Inntektene er 17 mill. kroner høyere. Dette fordeler seg med litt lavere inntekt fra bygg men høyere for hvete og havre samt at trekket for kvalitet og vann var 7 mill. kr. lavere.

Poteter

Det er 25 millioner kroner lavere inntekt fra poteter beregnet i år i forhold til fjor. Mesteparten av dette skyldes lavere mengde og pris for matpotet .

Hagebruksprodukter

Inntektene er 73 millioner kroner lavere beregnet i år enn i fjor. Av dette kommer 6 mill. kr. fra grønnsakproduksjonen, hvorav anslått inntekt av uspesifiserte vekster og grønnsaker i kjøkkenhager er 24 mill. kr. lavere, mens inntekten for andre grønnsaker er noe høyere. For bær er verdien redusert med 24 mill. kr. som skyldes litt lavere produksjon og priser for jordbær og bringebær. Samtidig er blomsterproduksjonen beregnet 46 mill. kr. lavere pga. lavere produksjon.

Egg

Produksjonen er beregnet 12 mill. kroner høyere enn i fjor. Dette skyldes at direktesalget av egg var høyere enn regnet med i fjor samt at prisene også var høyere.

Kjøreinntekter

Verdien er i år beregnet 26 millioner lavere enn tilsvarende beregning i fjor. For det aller meste skyldes dette at inntektene fra kjøring i skogen ble nær 29 mill. kr. lavere enn regnet med i fjor.

Arbeidsinntekter ved investeringer

Beregningen i år viser et positivt avvik på 24 millioner kr. i forhold til verdiberegningen i fjor. Dette skyldes en oppjustering av bygningsinvesteringene.

Endringer i buskapsverdien

Et positivt avvik på 35 millioner. Dette skyldes først og fremst at storfebestanden ble anslått for lavt i fjor, som ga en økning i år på 58 mill. kroner. Samtidig ble pelsdyr anslått for høyt i fjor, noe som gir en nedgang i år på 30 mill. kr.

Handelsgjødsel og kalk

Posten er 17 millioner kr. høyere. Dette skyldes litt høyere forbruk av kalk samtidig som prisen ble litt høyere. Dette ga samlet en økt kostnad for kalk på nær 15 mill. kr.

Såfrø og planter

Økning på 19 millioner. Mesteparten skyldes høyere kostnad til blomsterløk og planter, i alt 28 mill. kr. Samtidig er kostnaden til engfrø beregnet 12 mill. kr. lavere enn i fjor, hovedsakelig pga. lavere forbruk av og pris på norskprodusert engfrø.

Energi og smøremidler

Nedgang på 107 millioner. Dette skyldes at energiforbruket i veksthus og strømforbruket i jordbruket er lavere enn beregnet i fjor. Den virkelige nedgangen er større enn det som framkommer her pga. omposteringer av smøremidler ved årets beregninger. Smøremidler var ikke tatt inn i energikostnaden i fjor. Korrigert for dette er nedgangen på 199 mill. kr.

Andre kostnader

Økning på 20 millioner kr. Poster med større endringer er plastfolie som er 16 mill. kroner høyere. Veterinærkostnadene øker med 76 mill. kr. Årsavgift på traktor er en ny post fra i år som øker kostnaden med 21 mill. kr. Den virkelige økningen er større siden smøremidler fra årets beregning er tatt ut av denne posten og overført til posten energi og smøremidler, se over. Dette utgjør ca. 90 mill. kr.

Kapitalslit

Økt med 46 millioner kr. på grunn av litt oppjustert kapitalgrunnlag for bygninger og maskiner og redskaper.

Realrentekostnad

Økt med 91 millioner på grunn av oppjustert gjeldsmasse.

4.2 Året 2004

I dette avsnittet er det foretatt en sammenligning av fjorårets budsjetterte tall for 2004 og årets foreløpige regnskapstall for det samme året, se tabell 4.1. Normalt vil en finne relativt store avvik når en sammenlikner budsjettet for et år med regnskapet for det samme. For planteproduksjonene budsjetteres det for eksempel med normalårsavlinger mens en i regnskapsåret benytter de faktiske avlingene. Av tabellen ser en at samlet vederlag til arbeid og egenkapital er 967 millioner kroner lavere enn beregnet i fjor. Inklusive direkte tilskudd ble inntektene 104 millioner kroner, eller 0,4 prosent, høyere enn budsjettert. Hovedårsaken til nedgangen er dermed at kostnadene ble for lavt budsjettert. Inklusive realrentekostnader ble de samlede kostnadene 1069 millioner kroner, eller 5,9 prosent, høyere enn budsjettert.

Korn og oljefrø

Posten er 153 millioner kroner høyere enn beregnet i fjor. Det skyldes at avlingene ble 9 prosent større enn normalårsavlingene som ble lagt til grunn i fjor. Samtidig ble en større andel av hveten enn budsjettert avregnet som mathvete. Mathveteavlingen ble over 120 000 tonn høyere enn budsjettert og verdien av hvete er i foreløpig regnskap beregnet 189 millioner kroner høyere enn budsjettert i fjor.

Poteter

Verdien er i år beregnet 34 millioner kroner høyere på grunn av større solgt mengde potet til sprit og pommes frites samt høyere pris på matpotet enn budsjettert. Potetavlingen i 2004 ble 6 prosent større enn normalårsavlingen som ble benyttet ved beregningene i fjor.

Hagebruk

Verdien av hagebruksproduktene er i år beregnet 248 millioner kroner lavere enn budsjettert i fjor. De største negative avvikene er 134 millioner kroner lavere enn budsjettert for grønnsaker og 154 millioner kroner lavere for blomster. Reduksjonen for grønnsaker skyldes lavere produksjon enn regnet med. For høyt budsjetterte priser er hovedforklaringen for blomster. Prisavviket er mest markert for utplantningsplanter og dette skyldes blant annet at 10-pakninger er blitt populært og har lavere pris enn om plantene omsettes enkeltvis.

Melk

Verdien er i år beregnet 100 millioner kroner høyere enn budsjettert i fjor. Det skyldes litt høyere meierileveranse samt høyere utbetalinger fra produsenttjenesten (som har en motpost i økte kostnader til denne posten under «andre kostnader»).

Kjøtt

Verdien er i år beregnet 107 millioner kroner høyere enn budsjettert i fjor. Dette fordeler seg med litt høyere inntekter for de fleste kjøttslag med unntak av gris. Dette skyldes litt høyere produksjon av storfe, sau/lam og fjørfekjøtt og lavere pris for gris. Samtidig er utbetalingen av distriktstilskudd nær 30 millioner kroner høyere enn regnet med.

Kjøreinntekter

Verdien er i år beregnet 29 millioner kroner lavere enn budsjettert i fjor, og det skyldes lavere inntekt fra kjøring i skogen.

Arbeidsinntekter ved investeringer

Økning på 35 millioner som følge av høyere bygningsinvesteringer.

Endringer i buskapsverdien

Verdiavviket er 11 millioner kroner lavere buskapsverdi enn budsjettert i fjor. Dette skyldes færre okser og melkekyr samt at svin økte mindre enn forutsatt. Dette oversteg effekten av en verdiøkning for pelsdyr på 33 mill. kr.

Handelsgjødsel og kalk

Kostnaden på denne posten er i år beregnet 100 millioner kroner høyere enn budsjettert i fjor. Dette skyldes at prisen var 5,5 prosent høyere og forbruket 7 prosent høyere enn budsjettert i fjor. Verdien av kalkforbruket var lite endret.

Energi og smøremidler

Kostnaden er beregnet 72 millioner kroner høyere enn i budsjettet i fjor. Virkelig avvik i forhold til budsjett er en nedgang på 21 millioner kroner på grunn av redusert

energiforbruk. Økningen skyldes ompostering av smøremidler som fra årets beregning er tatt inn i denne posten. Smøremidler utgjør ca. 90 mill. kr.

Andre kostnader

Andre kostnader er i år beregnet 412 millioner kroner høyere enn budsjettet i fjor. Det virkelige avviket er ytterligere ca. 90 millioner kroner høyere kostnad enn budsjettet når en tar hensyn til ompostering av smøremidler fra denne posten til posten energi og smøremidler, jfr. avsn. ovenfor. De viktigste endringene er 14 millioner kroner i økte kostnader for ensileringsmidler, 73 millioner kroner i økte kostnader til plantevernmidler pga. avgiftsendringer, 20 mill. kr. økning i kostnader til plastfolie, 15 mill. kr. i økte kostnader til emballasje i hagebruket, 15 mill. kr. i økte kostnader til frakt av handelsgjødsel, 97 mill. kr. i økte veterinær- og medisinkostnader, 19 mill. kr. i netto økt forsikringsutbetaling for husdyr, 18 mill. kr. netto lavere erstatningsutbetalinger og redusert premieinnbetaling for maskiner, 12 mill. kr. høyere kostnad for telefon og porto, 40 mill. kr. i høyere kostnad til produsenttjenesten. Økt nettokostnad på 131 mill. kr. som følge av lavere premeieinnbetalinger men også lavere erstatningsutbetalinger for skader på driftsbygninger. Posten «forkjellig» er også økt med 35 mill. kr.

Såfrø og planter

Posten er i år beregnet 38 millioner kroner høyere enn budsjettet i fjor på grunn av høyere kostnad til blomsterløk og planteartikler enn regnet med.

Vedlikehold

Økning på 29 millioner som kommer på både bygninger og maskiner og redskaper.

Leasing av maskiner

Kostnaden er i år beregnet 24 millioner kroner høyere enn budsjettet i fjor. Hovedforklaring er større omfang av leasede maskiner enn regnet med.

Kapitalslit

Kapitalslitet er i år beregnet 95 millioner kroner høyere enn i budsjettet for 2004 i fjor. Dette skyldes et høyere kapitalgrunnlag enn regnet med i fjor, spesielt for maskiner og redskaper.

Realrentekostnad på lånt kapital.

Realrentekostnaden er 330 millioner kroner høyere enn budsjettet. Årsaken er lavere fradrag for effekt av finansiering pga. av lavere prisstigning. Konsumprisindeksen steg i 2004 med med 0,4 prosent mot 1,0 prosent i budsjettet. I tillegg kommer en oppjustering av lånemassen samt litt høyere rente enn beregnet.

Direkte tilskudd

Reduksjon på 27 millioner kroner i forhold til fjorårets budsjett. Mye av dette, 45,5 millioner kroner, skyldes lavere utbetalinger fra katastrofefondet for planteproduksjon. For andre poster er det mindre endringer som i sum gir en liten økning.

5 Kostnadsutviklingen i omsetningsleddene

Ved jordbruksoppjøret i 1993 ble BFJ av avtalepartene bedt om å utarbeide et materiale om kostnadsutviklingen i omsetningsleddene, jfr. St.prp. 82 (1992-93). Et kapittel om kostnadsutviklingen i omsetningsleddene har siden vært tatt inn i utredning nr. 1.

Problemstillingen er avgrenset til endringen i kostnadene,- ikke nivå. Materialet en har til rådighet gir ikke mulighet for å få et mål for produktivitetseffektivitetsutviklingen. Ved å sammenholde og sammenstille ulikt materiale, søkes det likevel å belyse ulike sider ved kostnadsutviklingen.

5.1 Organisasjonenes totale kostnader

Omsetningsorganisasjonenes totale kostnader er satt opp i tabell 5.1 nedenfor. Meierienes kostnader er til og med 2001 hentet fra årsmeldingen fra TINE Norske Meierier, og er beregnet som driftsinntekter fratrukket det som er utbetalt til produsent. Kostnadene er basert på det tidligere «grupperegnskapet» som omfattet all virksomhet innenfor 10 meieriselskaper og TINE Norske Meierier. TINE ble omorganisert til konsern i 2003 med derav andre krav til rapportering. Kostnadene fra og med 2002 er basert på TINEs konsernregnskap og ikke sammenliknbart med tidligere år. Konsernregnskapet omfatter alle TINEs virksomheter og eierandeler i andre selskaper som ikke var inkludert i det tidligere grupperegnskapet. Kostnaden fra konsernregnskapet er beregnet som sum driftskostnader fratrukket kjøp av råvarer fra produsent. Slakterienes kostnader er regnskapstall gitt i brev fra av Norsk Kjøtt til årets beregninger. Kostnadene i eggsmvirket er beregnet ut fra totale kostnader pr kg egg og fjørfekjøtt samt leverte mengder til eggsmvirket oppgitt i brev fra PRIOR til BFJ.

Tabell 5.1. Totale kostnader i meieri-, slakteri- og eggsmvirket.
Mill. kr

	1990	1993	1995	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Meieri ¹	4520	4898	4710	5061	5194	5329	5568	5910	7408	7971	8639
Slakteri	1789	2001	2183	2441	2631	2707	3040	3073	3320	3407	3832
Eggsmvirket	364	396	450	498	570	652	775	796	998	1110	1234

1) Gjelder TINE konsern fra 2002. Ikke sammenliknbart med tidligere år pga. omlegging av regnskapet

Fra 1990 til 2001 (sammenliknbare år) økte de totale kostnader innen meierisamvirket med 30,8 prosent. Fra 1990 til 2004 økte totalkostnadene innen kjøtt,- og eggsmvirket med henholdsvis 114,2 og 239 prosent. For meierisamvirket var det en større økning i 1997 som dels skyldes endringer i verdsetting av lagerbeholdninger i forbindelse med overgang til ny markedsordning for melk.

Omsetningsorganisasjonenes totale kostnader er et resultat av priser på og mengder av innsatsfaktorer som er brukt i produksjonen. Mengdene av innsatsfaktorene igjen, bestemmes av den totale virksomhet og av produktiviteten. Organisasjonenes totale virksomhet består av mottak og behandling av råvarer samt omfanget av den

videreførelende industridelen, produktutvikling, markedsføring og distribusjon. Videreføreling har en stor og økende betydning for den totale verdiskapning i organisasjonene, og kan også tas som et uttrykk for at mer og mer av produksjonen løftes ut av husholdningene og inn i industrien. Økende totalkostnader er også et uttrykk for økt verdiskapning.

5.1.1 Total aktivitet

Tall for den totale aktivitet,- eller virksomhet, i organisasjonene er i tabell 5.2 gitt som tall for tilførte og bearbejdede produkter i tonn/liter.

For melk er det meierileveransen samt totalsalget for hovedgrupper av produkter, dvs. konsummelk, ost og smør/margarin som er gjengitt. Konsummelk inkluderer bl.a. yoghurt. Tallene for ost og smørprodukter er inkl. eksport. For kjøtt gjelder tallene leveranser av slakt samt nedskåret og videre bearbejdet vare. For egg samvirket gjelder det total tilførsel av egg, samt tilført og bearbejdet fjørfekjøtt.

Tabell 5.2 Samvirkets tilførsler og videreføreling av melk, kjøtt og egg. 1000 tonn¹

	1990	1993	1995	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Meieri											
- meierileveranse	1837	1784	1712	1683	1664	1634	1545	1501	1483	1484	1470
- salg konsummelk	725,8	707,8	687,7	663,6	637,5	598,3	582,6	564,5	552,1	537,8	538,7
- " ost ²	84,5	83,7	82,7	82,6	84,1	77,9	77,4	73,9	72,2	73,9	74,4
- " smør ³	22,4	19,6	17,7	15,4	15,1	18,6	15,5	15,0	15,3	14,7	13,5
Slakteri											
- tilførsler	147,7	150,5	156,1	164,7	166,4	172,2	163,8	167,6	162,9	161,9	167,3
- nedskåret ⁴	81,4	93,6	99,8	108,0	112,7	109,8	115,3	112,0	112,5	110,7	114,0
- foredlet	67,1	81,5	90,4	95,0	94,3	94,6	95,3	93,3	94,2	92,2	95,3
Egg/fjørfekjøtt											
- tilførsler av egg	36,0	35,6	35,1	32,9	31,1	30,5	30,4	29,8	29,4	31,0	31,3
- " kylling	12,6	12,8	16,1	18,9	21,0	25,9	30,4	29,0	33,5	32,7	36,6
- bearb. fjørfekj. ⁵	3,6	4,7	6,0								

1) Mill. liter for meierileveranse og konsummelk. Meierileveranse gjelder kumelk til TINE/NML

2) Ekskl. Kesam og Cottage Cheese fra 1997

3) Produksjon av smør (Totalkalkylen). 2004 = budsjett 2004

4) Gris uten hode og labb fra 2002

5) Mangler tall fra 1997

Kilde: TINE/NML, Norsk Kjøtt, PRIOR

Tallene for videreføreling i tabellen ovenfor gir ikke noe godt uttrykk for omfanget av videreførelingen. Tallene gjenspeiler for eksempel ikke antall produktvarianter med ulike bearbejdingsgrad. Eksempel på spekteret innen meieriene er salg av hele oster direkte til butikk og porsjonspakninger av ost til for eksempel cateringmarkedet. Det er et økende antall produktvarianter med ulike pakningstyper med derav økende kostnader. Antall artikkelnummer, dvs. antallet produktvarianter rettet mot ulike markeder, var 1160 i 2002 ifølge TINE. PRIOR oppgir antallet salgsprodukter av egg til 200 og til 400 for fjørfekjøtt.

Kjøttssamvirkets slaktetilførsler økte fram til 1999, gikk noe ned i 2000 for siden å øke i 2001. Nedgangen fra 2001 til 2002 skyldes at gris nå avregnes uten hode labb. I perioden 1990 - 2001 økte tilførslene med 13,5 prosent og er økende siden 2002. Volumet av nedskåret vare hadde en foreløpig topp i 2000 men har økt med 40 prosent fra 1990 til 2004. Videreforedlet vare er i 2004 på samme nivå som i toppåret 2000.

Det har vært en nedgang i melkeproduksjonen som en tilpasning til forbruksutviklingen, men nedgangen har flatet ut. Meierileveransen i 2004 er 20 prosent lavere enn i 1990. Total meierileveranse er gått litt mindre ned grunnet at meierier utenom TINE (samvirket) er kommet til. Det har også vært en nedgang i tilførslene av egg. Nedgangen i samme periode er 13,1 prosent. Produksjonen av kylling har økt med forbruksøkningen for dette dyreslaget. Økningen i perioden var 190 prosent.

5.1.2 Antall ansatte

Tall for antall ansatte i meieri-, slakteri- og eggssamvirket er gitt i tabell 5.3. Selv om dette ikke gir et direkte uttrykk for arbeidsforbruket innen organisasjonene, gir det likevel et bilde på utviklingen.

Tabell 5.3 Antall ansatte i meieri-, slakteri- og eggssamvirket

	1990	1993	1995	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Meieri ¹	6000	5786	5636	5682	5631	5393	5041	4986	5400	5430
Slakteri	5415	5247	5518	5810	5813	5814	6133	6054	6042	5825
Eggssamv.	939	887	950	1044	1080	1294	1400	1393	1560	1479

Kilde: Landbrukssamvirkets felleskontor: Aktuelle tall i landbruket

¹ Tall for meieriselskapene og TINE Norske Meierier tom. 2001. Tall for TINE-gruppa fom. 2002

Antall ansatte i organisasjonene varierer en del mellom år. I meieriene har det vært en nedgang perioden under ett. Økningen fom. 2002 skyldes forskjeller i hva som telles med ettersom tallene tom. 2001 gjaldt meieriselskapene og TINE Norske Meierier mens de fom. 2002 gjelder TINE-gruppa. Forskjellen her er at alle datterselskapene ligger inne i tallene for TINE-gruppa mens de,- med unntak for Diplom-is, ikke var inkludert i tallene for meieriselskapene og TINE Norske Meierier, dvs. årene fram tom. 2001. Antall ansatte i kjøttssamvirket er relativt stabilt de siste årene men har en viss økning perioden under ett. I eggssamvirket har det vært en økning som særlig knyttes til produksjonsøkningen for fjørfekjøtt og videreforedling av denne.

5.1.3 Anleggsstruktur

I tabell 5.4 er det gjengitt tall for antall anlegg. Dette gir et bilde av strukturutviklingen. Dvs. at en har en økende størrelse pr. anlegg når en sammenholder antall anlegg med produksjonsutviklingen. Parallellt med reduksjonen i antall anlegg, skjer det også en rasjonalisering og spesialisering innenfor og mellom anlegg.

Tabell 5. 4. Antall anlegg i meieri-, slakteri- og eggsamvirket ¹

	1985	1990	1993	1995	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Meieri	176	128	107	95	76	72	62	60	59	53	53
Kjøttssamvirket											
- slakteanlegg	48	34					28	26	26		24
- skjære ”							34	28	27		22
- foredlings ” ²							22	14	14		17
Egg og fjørfekj.											
- eggpakkerier		18	15	13	11	8	8	6	6	6	6
- fjørfeslakterier		7	7	6	5	5	5	3	3	3	3

1) Ved årsskiftene. Antallet om sommeren for kjøttssamvirket i 2004

2) Ikke fullt sammenliknbare tall mellom 2000 og 2001

Kilde: TINE/NML, Norsk Kjøtt, PRIOR

5.1.4 Enhetskostnader

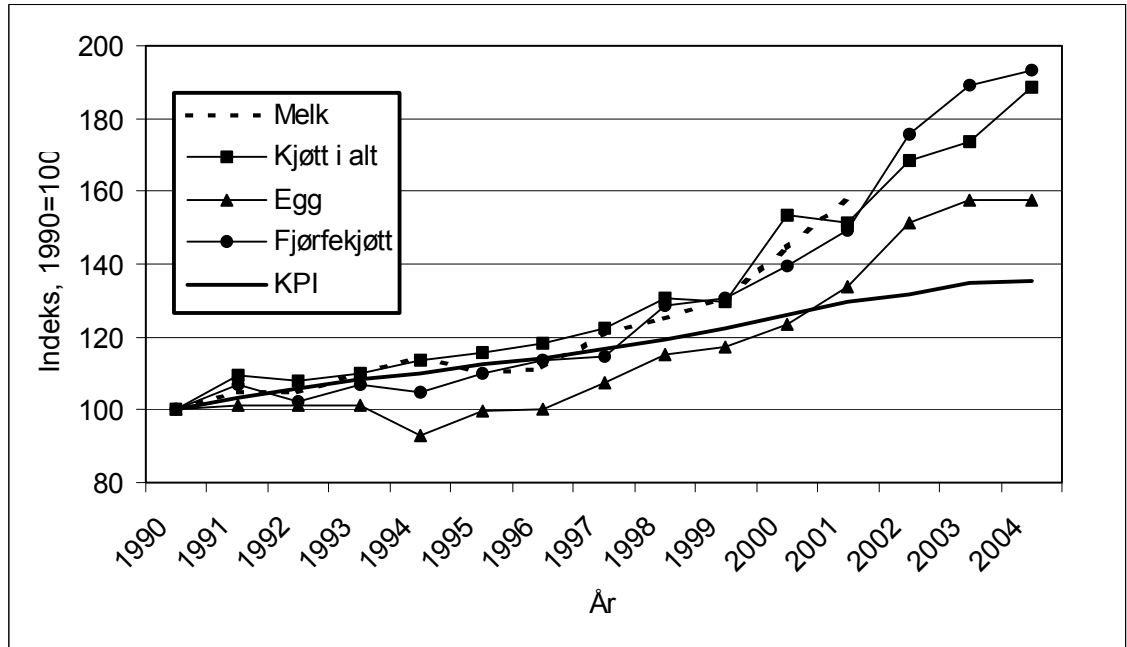
Et mål på den definerte kostnadsutviklingen vil være kostnadene for en identisk vare eller prosess over tid. Kostnadene kan så, for eksempel på indeksform, sammenliknes med andre relevante indekser, eksempelvis konsumprisindeksen (KPI). En har ikke materiale som tilfredsstillende denne definisjonen. I figur 3 er imidlertid utviklingen i omsetningsorganisasjonenes totale kostnader pr. kg tilførte mengder av melk, kjøtt og egg sammenholdt med utviklingen for konsumprisindeksen. I tabell 5.5 nedenfor er kostnadene i kroner pr. liter eller kilo som er utgangspunkt for figur 3 gjengitt.

Tabell 5.5. Totale kostnader i kr. pr. l/kg tilførte mengder av melk, kjøtt og egg

	1990	1993	1995	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Melk	2,46	2,71	2,71	2,97	3,08	3,22	3,56	3,89	1	1	1
Kjøtt	12,11	13,29	13,98	14,82	15,81	15,72	18,56	18,33	20,38	21,04	22,83
Egg	4,82	4,89	4,80	5,18	5,54	5,65	5,95	6,45	7,30	7,60	7,60
Fjørfekjøtt	11,39	12,18	12,50	13,05	14,65	14,90	15,90	17,00	20,00	21,55	22,00

1 Ikke sammenliknbart tall pga. omlegging av regnskap

Kilde: TINE, Norsk Kjøtt, PRIOR

Figur 3. Utviklingen i omsetningsorganisasjonenes totale kostnader pr. kg. tilførsler sammenholdt med utviklingen i konsumprisindeksen. Ikke for melk fom. 2002 pga. ikke sammenliknbar serie. Indeks, 1990=100.

Figur 3 viser at omsetningsorganisasjonenes totale kostnader per enhet først i perioden fulgte utviklingen av konsumprisindeksen relativt jevnt, men at enhetskostnadene de senere årene har økt mer enn konsumprisindeksen. Etter alt å dømme skyldes dette i særlig grad økte kostnader på grunn av økt videreforedling og produktutvikling. Videre er det en viss ulikhet i de kostnader som inngår i slaktekostnadene i forhold til konsumprisindeksen. I konsumprisindeksen spiller lav importert prisstigning de seinere årene sannsynligvis ut i større grad enn tilfellet er for slaktekostnadene. For slaktekostnadene vil særlig lønnskostnader, som har økt sterkere enn konsumprisindeksen i de seinere årene, ha stor vekt. Innen industrien har en også omstillingskostnader som slår ut på enkeltår.

5.1.5 Kjøttens normerte slaktekostnad

Kjøttens normerte slaktekostnad (slaktemarginen) benyttes i grunnlaget for kjøttens veiledende noteringspris (avregningspris) til produsent. Kostnaden bygger på analyser av slaktekostnaden samt årlige oppdateringer ut fra erfaringstall, kostnadsutvikling og effektivitetsforbedringer. Siden kostnaden er avgrenset til en identisk prosess over tid, er dette sannsynligvis det nærmeste en kommer et krav til materiale som kan uttrykke produktivitetsutviklingen. De normerte slaktekostnadene pr. dyreslag samt enhetskalkylen, dvs. et veid gjennomsnitt for alle dyreslag, er gjengitt i tabell 5.6.

Tallene for gris og enhetskalkylen (alle dyreslag slått sammen) er ikke direkte sammenliknbare før/etter 2002 pga. gris fra da av avregnes uten hode og labb mot tidligere m. hode og labb. Volummessig utgjorde dette en reduksjon på 7 prosent, som slår tilsvarende ut på kostnaden.

Tabell 5.6. Normerte slaktekostnader pr. dyreslag og gjennomsnitt for alle dyreslag 1990-2004. Kr/kg

	1990	1993	1995	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Storfe	3,74	3,92	4,12	4,26	4,41	4,60	4,83	5,17	5,41	5,66	5,74
Slaktegris ¹	2,84	2,97	3,11	3,22	3,32	3,45	3,62	3,89	4,91	5,15	5,23
Lam	5,71	5,97	6,31	6,58	6,83	7,39	8,03	8,59	8,97	9,43	9,59
Gj.sn. alle dyr ¹	3,60	3,80	4,05	4,16	4,29	4,46	4,71	5,08	5,68	5,97	6,06

¹ Ikke sammenliknbar før/etter 2002 pga. endret avregning for gris

6 Registrerte regnskaper - oversikt

I kapittel 6.1 følger et sett av tabeller som gjelder registrerte regnskaper

- Vedleggstabeller for 2002, 2003 og 2004 (tabell 6.1- tabell 6.28)
- Sammendragstabeller for årene fra 1997 til 2004 i mill kroner (tabell 6.29 og tabell 6.30)
- Tabell som viser vederlag til arbeid og kapital og egenkapital, totalt og per årsverk (tabell 6.31 og tabell 6.32)

Tabell 6.2. Poteter

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Salg. Matpoteter	88331	224,00	197861	94604	237,00	224211	91467	236,00	215862
Salg. Poteter til potetmel	44973	104,00	46772	50297	101,00	50800	52525	100,00	52525
Salg. Poteter til sprit	12021	51,00	6131	12020	51,00	6130	12100	51,00	6171
Salg. Poteter til mos/flakes	22475	160,00	35960	24172	163,00	39400	23337	163,00	38039
Salg. Poteter til pommes fr.	44194	160,00	70710	50577	163,00	82441	51684	163,00	84245
Salg. Poteter til chips	42185	160,00	67496	44075	163,00	71842	46376	163,00	75593
Salg. Vakump. pot. mm.	12007	160,00	19211	13546	163,00	22080	13734	163,00	22386
Sum poteter til mos/chips mv	120861	160,00	193377	132370	163,00	215763	135131	163,00	220263
Hjemmeforbruk. Matpoteter	760	214,00	1626	635	227,00	1441	559	226,00	1263
Salg settepoteter	5891	367,00	21620	5900	368,00	21712	5900	368,00	21712
Sum poteter (uten tilskudd)	272837	171,31	467387	295826	175,80	520057	297682	173,94	517796
Distr.tilsk. for Nord-Norge			2856			2856			2856
Poteter			470243			522913			520652

Tabell 6.3. Stråfôr m.v.

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Høy. Innenlandsk salg	40445	219,00	88575	42176	229,00	96583	43514	229,00	99647
Grasmel og fôrpellets. Salg	760	35,00	266	1100	35,00	385	1700	37,40	636
Rundballe. Salg	24512	38,50	9437	25561	38,50	9841	26372	38,50	10153
Sum innenl. salg av stråfôr	65717	149,55	98278	68837	155,16	106809	71586	154,27	110436
Høy. Eksport	26	69,80	18	119	30,50	36	120	30,00	36
Sum eksport av stråfôr	26	69,23	18	119	30,25	36	120	30,00	36
Stråfôr			98296			106845			110472

Tabell 6.4. Hagebruksprodukter (forts)

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Snittblomster	108062	3,75	405233	110048	3,50	385168	112517	3,52	396060
Blomstrende pottplanter	38869	11,75	456711	38338	11,12	426319	38338	11,25	431303
Dekorasjonsplanter	4140	10,19	42187	3984	10,30	41035	3984	10,36	41274
Utplantingsplanter	29808	5,44	162156	29931	3,80	113738	29931	3,74	111942
Sum blomster, store gartneri	A 180879	5,90	1066287	182301	5,30	966260	184770	5,31	980579
Blomsterprod. i små gartneri	B 1814	5,90	10703	1827	5,31	9701	1849	5,30	9800
Sum blomster i gartnerier			1076990			975961			990379
Blomster utenom gartneriene	B 48305	5,90	285000	53672	5,31	284998	53774	5,30	285002
Sum blomster	A 230998	5,90	1361990	237800	5,30	1260959	240393	5,31	1275381
Distr./kval.tilsk. fr/bær/gr			60114			47524			54000
Hagebruksprodukter			2751246			2589683			2672045
A Kvantumsenhet: 1000 stk	Prisenhet: Kr/stk								
B Kvantumsenhet: Kr/1000 stk	Prisenhet: Kr/stk								

Tabell 6.5. Andre frø til modning

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Engfrø	803	23,78	19095	1625	19,67	31964	1441	20,57	29641
Rotvekst- og grønnsaksfrø	I	875,00	875	I	750,00	750	I	676,00	676
Sum andre frø til modning			19970			32714			30317

Tabell 6.6. Melk

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	1000 lite	Øre/liter	1000 kr	1000 lite	Øre/liter	1000 kr	1000 lite	Øre/liter	1000 kr
Kumelk. Meierileveranse	1521727	351,22	5344610	1519551	349,51	5310983	1520000	353,72	5376544
Kumelk. Hjemmeforbr.helmelk	4300	351,22	15102	4000	349,51	13980	3900	353,72	13795
Kumelk. Lokal foredling	173	351,22	608	243	349,51	849	288	353,72	1019
Sum kumelk	1526200	351,22	5360320	1523794	349,51	5325812	1524188	353,72	5391358
Geitmelk. Meierileveranse	20141	349,97	70487	20206	347,95	70307	19872	352,08	69965
Geitmelk. Annet salg	687	349,97	2404	829	347,95	2885	875	352,08	3081
Sum geitmelk	20828	349,97	72891	21035	347,95	73192	20747	352,08	73046
Produsenttjeneste, meierifin			111000			154100			182100
Grunntilskudd melk			37080			38082			43260
Sum ku/geitmelk m. gr.tilsk.			5581291			5591186			5689764
Distriktstilskudd			419409			415051			415051
Salg av melkevoter			1277			1529-			0
Ku- og geitmelk			6001977			6004708			6104815

Tabell 6.7. Kjøtt

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Storfe. Registrert salg	82712	30,12	2491285	84056	31,44	2642721	81974	31,13	2551851
Storfe. Hjemmeforbruk	403	30,02	12098	384	31,34	12035	380	31,03	11791
Sum storfe	83115	30,12	2503383	84440	31,44	2654756	82354	31,13	2563642
Kalv. Registrert salg	2096	30,89	64745	2025	32,52	65853	1668	32,21	53726
Kalv. Hjemmeforbruk	77	30,79	2371	76	32,42	2464	76	32,11	2440
Sum kalv	2173	30,89	67116	2101	32,52	68317	1744	32,21	56166
Sau/lam. Registrert salg	23907	29,22	698563	25542	27,16	693721	24657	26,34	649465
Sau/lam. Hj.forbr./dir. salg	627	29,10	18246	687	27,06	18590	756	26,24	19837
Sum sau/lam	24534	29,22	716809	26229	27,16	712311	25413	26,34	669302
Geit/kje. Registrert salg	240	2,64	634	222	3,56	790	210	3,56	748
Sum geit/kje	240	2,64	634	222	3,56	790	210	3,56	748
Hest. Registrert salg	569	6,12	3482	533	4,54	2420	540	4,54	2452
Sum hest	569	6,12	3482	533	4,54	2420	540	4,54	2452
Sum kjøtt (u/gris,fjølfe,tam	110631	29,75	3291424	113525	30,29	3438594	110261	29,86	3292310
Gris. Reg.salv u. hode/labbe	105356	21,79	2295707	112952	20,51	2316646	113964	18,18	2071866
Gris. Hjemmef. u. hode/labbe	683	21,69	14814	558	20,41	11389	528	18,13	9573
Sum gris	106039	21,79	2310521	113510	20,51	2328035	114492	18,18	2081439
Sum kjøtt (u/fjølfe,tamrein)	216670	25,85	5601945	227035	25,40	5766629	224753	23,91	5373749
Hønselakt. Registrert salg	0		0	3089		2564	3200		7264
Sum hønselakt	0		0	3089	0,83	2564	3200	2,27	7264
Kylling (fra 1982). Salg	40511	16,20	656278	44526	15,58	693715	47350	15,44	731084
Sum høns,kylling,broilersl.	43245	15,18	656278	47615	14,52	691151	50550	14,32	723820
Ende.	200	30,40	6080	220	30,70	6754	220	30,70	6754
Kalkuner. Salg	5937	17,71	105144	6829	15,56	106259	6225	17,79	110743
Fjør og dun			100			100			100
Sum annet fjølfe	6137	18,14	111324	7049	16,05	113113	6445	18,25	117597
Sum fjølfe	49382	15,54	767602	54664	14,71	804264	56995	14,76	841417
Grunntilskudd kjøtt			192819			98642			95491
Sum kjøtt inkl. grunntilsk.	266052	24,67	6562366	281699	23,68	6669535	281748	22,40	6310657
Internoverføring sauehold	59		59	2297		2297	1032		1032
Distrikttilskudd kjøtt	521519		521519	541412		541412	528198		528198
Tilskudd friføring av sau	5853		5853	1700		1700	1700		1700
Sum tilskudd	527431		527431	545409		545409	530930		530930

Tabell 6.10. Pelsdyr

	Revidert regnskap 2003		Foreløpig regnskap 2004		Budsjett 2005	
	Ant. ski	Kr/skinn	Ant. ski	Kr/skinn	Ant. ski	Kr/skinn
Reveskinn. Eksport	329084	420,53	342594	459,72	315000	487,37
Reveskinn. Innenl. salg m.v.	11000	420,53	11000	459,72	11000	487,37
Sum reveskinn	340084	420,53	353594	459,72	326000	487,37
Minkskinn. Eksport	362751	199,09	350507	236,98	320000	205,52
Minkskinn. Innenl. salg m.v.	10000	199,09	10000	236,98	10000	205,52
Sum minkskinn	372751	199,09	360507	236,98	330000	205,52
Pelsdyr		217227		247987		226704

Tabell 6.11. Andre husdyrproduksjoner

	Revidert regnskap 2003		Foreløpig regnskap 2004		Budsjett 2005	
	Antall d	Kr/dyr	Antall d	Kr/dyr	Antall d	Kr/dyr
Innenlandsk salg. Hester	750	15000,00	750	15000,00	750	15000,00
Eksport. Hester	8	35000,00	10	40000,00	10	40000,00
Eksport. Rev og mink	88	1739,00	174	2741,00	150	2000,00
Eksport. Andre dyr		1054		3660		2000
Sum eksport. Husdyr		1487		4537		2700
Import. Rev og mink	197-	1249,00	3101-	388,00	7100-	373,00
Import. Andre dyr		6674-		8222-		6565-
Import. Embryo storfe	A 149-	7000,00	69-	7000,00	100-	7000,00
Import. Embryo småfe	A	0	0	0	200-	1000,00
Sum import. Husdyr		7963-		9908-		10113-
Kaninkjøtt	B 260	33,00	260	33,00	260	33,00
Sum kaniner		8580		8580		8580
Salg til Honningcentralen	B 940	37,44	886	34,00	800	34,00
Honning. Direkte salg	B 560	76,00	414	76,00	400	77,00
Sum birøkt		77754		61588		58000
Andre husdyrproduksjoner		91108		76047		70417

A Kvantumsenhet: Ant. stykk Prisenhet: Kr/stk
 B Kvantumsenhet: Tonn Prisenhet: Kr/kg

Tabell 6.12. Kjøreinntekter m.v.

	Revidert regnskap 2003	Foreløpig regnskap 2004	Budsjett 2005
	1000 kr	1000 kr	1000 kr
Kjøring v/invest. driftsbyggn	15352	15750	16250
Kjøring v/invest. grøfter	12008	11456	11504
Kjøring v/invest. nydyrking	4640	4720	4800
Sum kjøreinnt. v/investering	32000	31926	32554
Kjøring i skogen	31600	29000	24900
Kjøring på biervary m.v.	135601	132300	129099
Innt. nester i full pensjon	67479	69546	72523
Kjøreinntekter m.v.	266680	262772	259076

Tabell 6.13. Arbeidsinntekter ved invest.

	Revidert regnskap 2003	Foreløpig regnskap 2004	Budsjett 2005
	1000 kr	1000 kr	1000 kr
Invest. arb. driftsbygninger	184257	189043	195002
Invest. arb. grøfter	15005	14707	14392
Invest. arb. nydyrking	4617	4723	4834
Arbeidsinnt. v/investeringer	203879	208473	214228

Tabell 6.15 Handelsgjødsel og kalk (forts.)

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Andre rabatter	491993-	2,78	13677-	499469-	7,72	38559-	491976-	7,61	37439-
Handelsgjødsel og kalk			1032970			1107488			1144809

Tabell 6.16. Innkjøpt kraftfôr

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Drøytgjerfôr	907937	268,88	2441254	907425	264,38	2399007	900483	263,05	2368738
Økologisk drøytgjerfôr	4587	399,30	18314	7058	402,58	28415	9000	398,12	35831
Sum kraftfôr til drøytgjerere	912524	269,53	2459568	914483	265,44	2427422	909483	264,39	2404569
Svinefôr	444142	272,11	1208550	453478	272,06	1233746	465296	268,90	1251181
Økologisk svinefôr	533	427,02	2278	818	435,08	2321	1000	427,27	4273
Sum kraftfôr til svin	444675	272,30	1210828	454296	272,08	1236067	466296	269,24	1255454
Fjørrefôr u. koksidiostatika	203202	270,56	549777	213957	271,12	580077	217344	268,19	582894
Fjørrefôr m. koksidiostatika	77772	295,73	229993	81333	297,27	241779	82610	293,56	242509
Økologisk fjørrefôr	1469	422,70	6210	2164	420,70	9104	2500	405,68	10143
Sum kraftfôr til fjørfe	282443	278,28	785980	297454	279,36	830960	302454	276,26	835546
Hestepelletts (hestefôr)	12867	368,80	47452	13423	371,16	49822	13490	369,16	49801
Hel/knust havre	5507	279,73	15404	5159	282,89	14595	5185	280,89	14565
Tørrfôr, pelsdyr	2771	213,15	5906	2889	206,82	5731	2889	204,82	5917
Kaninfôr	999	422,87	4224	1110	430,62	4302	1110	428,62	4759
Andre fôrblandinger	3054	341,76	10436	1545	320,64	9791	1545	318,64	4921
Sum kraftfôr, andre husdyr	25198	331,07	83422	24126	349,17	84241	24219	330,17	79963
Sum kraftfôr/blend. ukorr.	1664840	272,69	4539798	1690359	270,87	4578690	1702452	268,76	4575532
Grøpp av salgskorn	2938	266,52	7830	2074	262,11	5436	1500	258,11	3872
Sum innkjøpt kraftfôr ukorr.	1667778	272,68	4547628	1692433	270,86	4584126	1703952	268,75	4579404
Sum innkjøpt kraftfôr korr.	1667778	272,68	4547628	1692433	270,86	4584126	1703952	268,75	4579404
Rabatter og bonus			57451-			58301-			58698-
Innkjøpt kraftfôr			4490177			4525825			4520706

Tabell 6.18. Såfrø og planter

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Innkjøpt såkorn. Hvete	12106	4,90	59319	12176	4,86	59175	12583	4,72	59392
Innkjøpt såkorn. Rug	498	4,73	2356	981	4,68	4591	918	4,53	4159
Innkjøpt såkorn. Bygg	27316	4,04	110357	24550	4,10	100655	25486	3,92	99905
Innkj. såkorn. Havre/bl.korn	14101	3,94	55558	14129	3,81	53831	13699	3,71	50823
Innkjøpt såkorn. Rughvete	37	4,29	159	32	4,29	137	56	4,29	240
Sum innkjøpt såkorn	54058	4,21	227749	51868	4,21	218389	52742	4,07	214519
Oljefrø til modning	83	24,80	2058	75	23,80	1785	77	22,80	1756
Importert engfrø. Timotei	26	32,53	846	75	32,63	2447	75	33,94	2546
Importert engfrø. Kløver	44	57,20	2517	35	60,72	2125	31	79,58	2467
Imp. engfrø. Hundegras m.v.	1206	28,99	34962	1155	30,55	35285	1157	32,77	37915
Sum importert engfrø	1276	30,04	38325	1265	31,51	39857	1263	33,99	42928
Norskprodusert engfrø	1431	34,15	48869	1472	35,33	52006	1430	35,09	50179
Sum engfrø	2707	32,21	87194	2737	33,56	91863	2693	34,57	93107
Imp. frø. Førnepe/kålrot	1	92,00	92	1	62,00	62	1	62,00	62
Sum importert rotvekstfrø	1	92,00	92	1	62,00	62	1	62,00	62
Importert grønnsakfrø	68	485,00	32980	45	740,00	33300	42	823,00	34566
Norskprod. rotv- og gr.frø	1	1874,00	1874	1	2811,00	2811	1	1844,00	1844
Sum rotvekst- og grønnsakfrø	70		34946	47		36173	44		36472
Annet frø, imp. (prydplanter)			27966			24990			24990
Kjøp settepoteter			29742			27099			27140
Blomsterløk m.v.			124009			132004			132004
Planteartikler			134979			148000			148000
Sum planter			258988			280004			280004
Sum såfrø/planter (u.tilsk)			668643			680303			677988
Såfrø og planter			668643			680303			677988

Tabell 6.19. Energi og smøremidler

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	1000 lite øre/liter	1000 kr	1000 lite øre/liter	1000 kr	1000 lite øre/liter	1000 kr	1000 lite øre/liter	1000 kr	
Fyringsolje. Veksthus	55602	298,00	165694	41622	339,00	141099	39372	367,00	
Fyringsolje. Kornørker	6774	440,70	29853	8158	458,70	37421	7850	496,40	
Bensin	7164	760,20	54461	7073	814,50	57610	6991	818,80	
Diesel (brenselolje)	110215	359,91	396675	108814	369,96	402568	107560	395,86	
Smøremidler (olje, fett m.v.)	3858	2401,41	92646	3808	2573,12	97984	3765	2586,59	
Elektrisk lys og kraft			939876			788940			
Sum energi og smøremidler			1679205			1525622			

Tabell 6.20. Andre kostnader

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Rensing av såkorn	16494	83,90	13838	16550	86,40	14299	16550	89,30	14779
Ensleringsmidler	19048	751,58	143161	20252	796,47	161301	19182	761,25	146023
Halmbeh.middel. Ammoniak	1120	8,07	9038	1287	8,27	10643	1300	8,32	10816
Plantevernmidler			186575			248374			211628
Frakt. Korn og oljefrø	414624	6,20	25707	557664	6,39	35635	530135	6,56	34777
Frakt. Handelsgjødsel	491993	10,57	52004	518566	10,90	56524	511073	11,00	56218
Frakt. Poteter	88331	10,00	8833	94604	10,00	9460	91467	10,00	9147
Frakt. Grønnsaker	132235	20,98	27743	121670	21,39	26025	130442	22,15	28893
Frakt. Bær	2210	24,23	535	2142	24,70	529	2152	25,57	550
Frakt. Blomster	23210	4,11	9539	21077	4,19	8831	20391	4,34	8936
Frakt. Frukt	9771	24,91	2434	9734	25,29	2462	10934	25,66	2806
Sum frakt. Hagebruksprod.			40251			37847			41185
Fiberduk	5467	0,83	4538	5904	0,86	5077	5742	0,81	4651
Fiberduk inkl. inv.avgift	5467	0,83	4538	5904	0,86	5077	5742	0,81	4651
Plastfolie i hagebruket	5632	940,00	5294	6403	960,00	6147	6295	1070,00	6736
Plastfolie i jordbruket	43246	3450,00	149199	44238	3532,00	156249	43559	4166,00	181467
Plastfolie inkl. inv.avgift	48878	3160,79	154493	50641	3206,81	162396	49854	3775,08	188203
Emballasje. Grønnsaker	13982	5,85	81831	12793	7,25	92791	13807	7,43	102540
Emballasje. Frukt og bær	18721	1,59	29686	20787	1,60	33220	20231	1,58	31961
Emballasje. Blomster	18088	1,66	29991	18230	1,66	30198	18477	1,66	30695
Sum emballasje. Hagebrukspr.			141508			156209			165196
Torv- og plastpotter	44207	306,58	13553	44062	337,07	14852	39194	357,17	13999
Dyrkingstov	86	404,13	34755	86	402,58	34622	86	390,68	33598
Sum andre kostn. v/pl.prod.			828254			947239			930220
A Kvantumsenhet: Tonn	Prisenhet:	Kr/kg		Prisenhet:	Kr/kg		Prisenhet:	Kr/kg	
B Kvantumsenhet: Kv.indeks	Prisenhet:	Prisindeks frakt		Prisenhet:	Prisindeks frakt		Prisenhet:	Prisindeks frakt	
C Kvantumsenhet: 1000 m2	Prisenhet:	Kr/m2		Prisenhet:	Kr/m2		Prisenhet:	Kr/m2	
D Kvantumsenhet: Dekar	Prisenhet:	Kr/daa		Prisenhet:	Kr/daa		Prisenhet:	Kr/daa	
E Kvantumsenhet: Ant. kart.	Prisenhet:	Kr/kartong		Prisenhet:	Kr/kartong		Prisenhet:	Kr/kartong	
F Kvantumsenhet: 1000 m3	Prisenhet:	Kr/m3		Prisenhet:	Kr/m3		Prisenhet:	Kr/m3	

Tabell 6.20. Andre kostnader (forts.)

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	Ant. besøk	Kr/besøk	1000 kr	Ant. besøk	Kr/besøk	1000 kr	Ant. besøk	Kr/besøk	1000 kr
Veterinær	635654	464,84	295477	643713	485,90	312780	635451	507,48	322479
Medisin til dyr	158054		158054	167801		167801	163899		163899
Veterinær og medisin til dyr	453531		453531	480581		480581	492378		492378
Kunstig inseminasjon. Storfe	A 349599	504,04	176212	340185	529,62	180169	335000	542,74	181818
Kunstig inseminasjon. Svin	A 161294	283,47	45722	168145	270,65	45508	162432	258,02	41911
Husdyrforsikring. Premie	82369		82369			86573	86289		86289
Husdyrforsikring. Erstatning	51688		51688			53217	67392		67392
Frakt. Kraftfôr	B 1667778	14,52	242161	1692433	14,58	246757	1703952	14,65	249629
Frakt. Kjøtt	B 214880	12,24	26301	225330	11,70	26364	223013	12,13	27051
Frakt. Egg			6127			6971			5751
Adm.geb. kjøp melkevote	1789		1789			1713			2226
Sum a. kostn. v/husdyrprod.	982524		982524	1021419		1021419	1019661		1019661
Skadefors. mask. m.v. brutto	236858		236858			243182			251189
Erstatninger på maskiner	155479		155479			152538			171386
Sum netto skadefors. maskin.	81379		81379	90644		90644	79803		79803
Frakt. Fyringsolje	C 62376	14,65	9138	49780	14,93	7432	47222	15,51	7324
Frakt. Emsileringsmidler	D 19048	69,62	1326	20252	71,40	1446	19182	74,11	1422
Frakt. Såvarer	D 73328	381,03	27940	71202	389,45	27730	72030	404,44	29132
Sum diverse frakt	38404		38404			36608			37878
Pelldyrfôr, produksjon/frakt	B 59500	79,60	47362	57000	75,60	43092	60000	79,60	47760
Kontormaskiner	5532	10,00	5532	5361	10,00	5361	5197	10,00	51970
Telefon	125448		125448			119989			114825
Porto	24323		24323			23595			21749
Sum telefon og porto	149771		149771	143584		143584	136574		136574
Yrkesskadeforsikring	E 136670	173,36	23693	95141	180,09	17134	89634	188,14	16864
Personskadeavgift til staten	F 131263	176,65	23188			0			0
Årsavgift	F 131263	158,82	20847	129640	339,78	44049	120864	372,10	44973
Prodensentjenesten	G 16203	8325,62	134900	15271	11819,79	180500	15270	13438,11	205200
Gårdsregnskap, registrert			392949	384038		384038	381649		381649
Gårdsregnskap, ikke-reg.	10644		10644	9909		9909	10346		10346
Sum gårdsregnskap	H 58231	6930,90	403593	55697	7073,04	393947	53300	7354,50	391995
Bygningsforsikr. Premie	334717		334717			355389			365783
Bygningsforsikr. Erstatning	251495		251495			178901			281833
Sum diverse andre kostnader	980300		980300	1089012		1089012	1017164		1017164
A Kvantumsenhet: Ant.insem. Prisenhet: Kr/inseminasjon	Tonn	Kr/100 kg	Prisenhet: Kr/100 kg						
B Kvantumsenhet: Tonn Prisenhet: Kr/liter	1000 liter	Øre/liter	Prisenhet: Øre/liter						
C Kvantumsenhet: Tonn Prisenhet: Kr/tonn	Tonn	Kr/tonn	Prisenhet: Kr/tonn						
D Kvantumsenhet: Ant. enh. Prisenhet: Kr/enhet	Ant. enh.	Kr/enhet	Prisenhet: Kr/enhet						
E Kvantumsenhet: Ant. kj.tøy Prisenhet: Kr/kjøretøy	Ant. kj.tøy	Kr/kjøretøy	Prisenhet: Kr/kjøretøy						
F Kvantumsenhet: Kyr i fk. Prisenhet: Kr/10 kyr fk	Kyr i fk.	Kr/10 kyr fk	Prisenhet: Kr/10 kyr fk						
G Kvantumsenhet: Ant.regnsk. Prisenhet: Kr/regnsk.	Ant.regnsk.	Kr/regnsk.	Prisenhet: Kr/regnsk.						

Tabell 6.20. Andre kostnader (forts.)

	Revidert regnskap 2003		Foreløpig regnskap 2004		Budsjett 2005	
	1000 kr	1000 kr	1000 kr	1000 kr	1000 kr	1000 kr
Sum ekskl.posten forskjellig	2872457	3148314	3148314	3046848		
Forskjellig	301608	330573	330573	319919		
Forskjellig inkl. inv.avgift	301608	330573	330573	319919		
Utgifter til sjuk.lønn.ordn.	88000	88000	88000	88000		
Medlemsavgift folketrygden	130800	130800	130800	130800		
Adm.tilskudd til avløserlag	18320	14709	14709	11000		
Sum sosiale ordninger	237120	233509	233509	229800		
Andre kostnader	3411185	3712396	3712396	3596567		

Tabell 6.21. Vedlikehold

	Revidert regnskap 2003		Foreløpig regnskap 2004		Budsjett 2005	
	Kv.ind.	Pr.ind.vdl.	Kv.ind.	Pr.ind.vdl.	Kv.ind.	Pr.ind.vdl.
Vedlikehold. Bygninger	54024	1371,00	51673	1410,00	49449	1452,00
Vedlikehold. Mask. og redsk.	86773	364,40	86064	383,90	85365	400,40
Vedlikehold. Biler	8152	672,20	8350	677,40	8188	685,80
Sum vedlikehold		1111668		1115552		1115953

Tabell 6.22. Leasing av maskiner

	Revidert regnskap 2003		Foreløpig regnskap 2004		Budsjett 2005	
	Kvantum	Pr.ind.	Kvantum	Pr.ind.	Kvantum	Pr.ind.
Leasing av maskiner	15546	232,12	20736	218,29	27378	219,22
Sum leasing av maskiner		360854		452646		600181

Tabell 6.23. Kapitalslit

	Revidert regnskap 2003		Foreløpig regnskap 2004		Budsjett 2005	
	Kvantum	Pr.ind.kts. 1000 kr	Kvantum	Pr.ind.kts. 1000 kr	Kvantum	Pr.ind.kts. 1000 kr
Kapitalslit. Bygninger	58526	311,60	57432	312,80	56443	316,70
Kapitalslit. Maskiner/redsk.	92892	311,60	91893	312,80	90834	316,70
Kapitalslit. Biler	5862	311,60	6025	312,80	5909	316,70
Kapitalslit. Grøfter	6671	311,60	6515	312,80	6369	316,70
Kapitalslit. Hydrotekn. anl.	296	311,60	307	312,80	315	316,70
Kapitalslit		5117936		5072740		5063083

Tabell 6.24. Realrente. Lånt kapital

	Revidert regnskap 2003		Foreløpig regnskap 2004		Budsjett 2005	
	Mill. kr	Rentepros. 1000 kr	Mill. kr	Rentepros. 1000 kr	Mill. kr	Rentepros. 1000 kr
Nedbetalingslån statsbanker	2186	5,92	2265	4,13	2225	4,02
Nedb.lån andr. lång. f. 1997	24653	5,32	25032	3,41	25291	3,52
Sum nedbetalingslån	26839	5,37	27297	3,47	27516	3,56
Sum rentebærende utlån	26839	5,37	27297	3,47	27516	3,56
Rentekostnader lånt kapital	28415	5,07	28825	3,29	29044	3,37
Effekt av finansiering		710400-		115300-		363100-
Realrente lånt kapital	28415	2,57	28825	2,89	29044	2,12

Tabell 6.25. Direkte tilskudd

	Revidert regnskap 2003		Foreløpig regnskap 2004		Budsjett 2005	
	1000 kr		1000 kr		1000 kr	
BU-invest. tradisj. jordbruk	124387		141060		162000	
BU-invest. Grøfting	4136		2657		2000	
Tekniske miljøinvest.	16700		14101		18000	
Tilsk. til sær. kult.l.tilt.	62900		56700		55000	
Utvikl.prog. for geiteholdet	0		0		2000	
Organisert beitebruk	12773		13364		8600	
Opphørte ordninger	0		910		1000	
Rentestøtte	451		4595		15700	
Sum utbet. Landbr.utb.fond	221347		233387		264300	
Utbet. Katastrofef. pl.prod.	58704		12956		59000	
Sum fondsutbetalinger	280051		246343		323300	
Areal kult.landsk.tillegg	3010348		3025383		3032819	
Andre arealbas. tilsk.ordn.	218160		204646		173901	
Produksjonstillegg husdyr	2235564		2294786		2121665	
Driftstilskudd i melkeprod.	1248483		1212423		1053100	
Tilskudd til økolog. jordb.	0		80720		79700	
Regionale miljøprogram	8		0		56100	
Ufordelt beløp	0		0		35000-	
Sum dir. tilsk. (underpost)	6712563		6817958		6482285	
Fremme av norsk engfrøavl	1495		1595		1647	
Inseminering m.v.	66622		67571		68260	
Tilsk. til økologisk jordbr.	75502		0		0	
Sum utviklingstiltak	143619		69166		69907	
Utbet.avløserordn.i jordbr.	1188495		1050901		1049819	
Adm.tilskudd til avløserlag	18320		14709		11000	
Refusj. utgifter under sykd.	154477		140302		169800	
Sjukelønnsordning	80000		80000		88000	
Kommunale vikarordninger	14415		12482		13000	
Medlemsavgift, folketrygden	130800		130800		130800	
Tidligpensjonsordning	115729		119024		119935	
Sum velferdsordninger	1710236		1556218		1582354	
Sum utbet. jordbruksavt.	8846469		8689685		8457846	
Erst. tilt. pl./dyresykdom	0		39435		31100	
Driftsplanlag m.v.	807		849		800	
Tilsk. avløs. rep./HV-øvelse	1081		1085		1000	
Erstatn. rovdyrsk. på husdyr	51097		51526		51000	
Sum andre ordninger	52985		92895		83900	
Sum direkte tilskudd	8899454		8782580		8541746	

Tabell 6.26. Bruttoinvest. Løpende priser

	Revidert regnskap 2003	Foreløpig regnskap 2004	Budsjett 2005
	1000 kr	1000 kr	1000 kr
Bygninger	1535200	1575000	1625000
Maskiner og redskaper	2693000	2890800	2869600
Biler	153800	221200	163200
Grøfter	46000	2841,00	45000
Hydrotekniske anlegg	7719	2841,00	2889,00
Sum avskrivb. bruttoinvest.	21563	5423	4770
	4532087	4830253	4801588
Fulldyrking u. grøftekostn.	10000	4723,00	10000
Sum br.invest.uavskr.jordkap	10000	4723,00	10000
Sum bruttoinvesteringer	4578527	4877483	4849618
A Kvantumsenhet: Dekar	Prisenhet: Kr/daa		

Tabell 6.27 Bokført kap etter hist. kost. 1000 kr

	Revidert regnskap 2003	Foreløpig regnskap 2004	Budsjett 2005
Jord- og driftsbygninger	37879000	38533000	38826000
Maskiner og redskaper	10805000	10630000	10728000
Biler	375000	348000	322000
Husdyr	6581000	6577000	6429000
Varer i arbeid	6338424	6469415	6441824
Sum bokført kapital	61978424	62557415	62746824
Herav lånt kapital	28415000-	28825000-	29044000-
Egenkapital	33563424	33732415	33702824

Tabell 6.28. Arbeidsforbruk, årsverk

	Revidert regnskap 2003	Foreløpig regnskap 2004	Budsjett 2005
Arbeidsforbruk i jordbruket	72000	69200	66400

Tabell 6.29. Sammen drag. Totalkalkylens registrerte regnskaper. Mill. Kroner ¹⁾

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 *	2005 **
Korn, erter og oljefrø	2524	2404	2332	2241	2209	2436	2537	2317
Poteter	491	424	423	453	497	470	523	521
Stråfrø m.v.	79	73	101	96	97	98	107	110
Hagebruksprodukter	2428	2525	2607	2648	2753	2751	2590	2672
Andre frø til modning	42	47	37	34	26	20	33	30
Sum plante prod. til salg og hjemmeforbruk	5564	5474	5500	5471	5582	5776	5790	5650
Melk	6562	6237	6595	6010	5901	6002	6005	6105
Kjøtt	7025	6963	6578	6763	6985	7090	7215	6842
Egg	520	537	491	502	519	577	580	534
Ull	176	168	158	167	175	160	161	158
Pelsdyr	283	176	261	320	251	217	248	227
Andre husdyrproduksjoner	86	64	82	70	115	91	76	70
Sum husdyrprod. til salg og hjemmeforbruk	14653	14145	14167	13831	13945	14137	14285	13935
Sum pl.- og husdyrpr. til salg og hj.forbr.	20217	19619	19667	19303	19526	19913	20074	19585
Kjøreinntekter m.v.	295	292	288	285	272	267	263	259
Arbeidsinntekter ved invest.	217	213	195	187	185	204	208	214
Andre inntekter	512	505	483	472	457	471	471	473
Sum andre inntekter	100	127	120	34	17	27	28	47
Endringer i buskapsverdien	20829	19997	20030	19741	20001	20411	20518	20011
Inntekter	1145	1120	936	914	1020	1033	1107	1145
Handelsgjødsel og kalk	4567	4539	4197	4312	4413	4490	4526	4521
Innkjøpt kraftfôr	335	293	272	277	285	283	272	274
Annet innkjøpt fôr	571	636	633	665	645	669	680	678
Såfrø og planter	1170	1136	1361	1688	1582	1679	1526	1553
Energi og smøremidler	2947	2851	3014	3050	3318	3411	3712	3597
Andre kostnader	1003	1022	1056	1137	1145	1112	1116	1116
Vedlikehold	11737	11596	11469	12043	12409	12677	12939	12884
Sum ikke-varige prod.midler (kostnader)	134	165	176	216	291	361	453	600
Leasing av maskiner	5104	5150	5192	5197	5117	5118	5073	5063
Kapitalslit	16976	16911	16837	17456	17817	18156	18464	18547
Sum kostnader	809	1014	771	982	1370	731	832	617
Realrente lånt kapital	9056	9000	9196	8676	8993	8999	8783	8542
Direkte tilskudd	12309	12087	12389	10961	11177	11154	10836	10006
Vederlag til arbeid og kapital	12100	11072	11618	9979	9807	10424	10004	9390
Vederlag til arbeid og egenkapital								

* Foreløpig regnskap ** Budsjett

1) Eksklusive virkning av skattemessig inntektsfradrag

Tabell 6.30. Prosentvis utvikling (verdibasis). 2003 = 100. Totalkalkylens registrerte regnskaper¹⁾

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 *	2005 **
Korn, erter og oljefrø	103,6	98,6	95,7	91,9	90,6	100,0	104,1	95,1
Poteter	104,4	90,2	90,0	96,3	105,7	100,0	111,2	110,8
Stråfrø m.v.	80,6	74,4	103,0	97,9	98,9	100,0	109,1	112,2
Hagebruksprodukter	88,2	91,7	94,7	96,2	100,0	100,0	94,1	97,1
Andre frø til modning	210,0	235,0	185,0	170,0	130,0	100,0	165,0	150,0
Sum planteprod. til salg og hjemmeforbruk	96,3	94,7	95,2	94,7	96,6	100,0	100,2	97,8
Melk	109,3	103,9	109,8	100,1	98,3	100,0	100,0	101,7
Kjøtt	99,0	98,0	92,7	95,3	98,5	100,0	101,7	96,5
Egg	90,1	93,2	85,0	87,0	89,9	100,0	100,5	92,5
Ull	110,4	105,0	98,7	104,3	109,3	100,0	100,6	98,7
Pelsdyr	130,4	81,1	120,2	147,4	115,6	100,0	114,2	104,6
Andre husdyrproduksjoner	94,5	70,3	90,1	76,9	126,3	100,0	83,5	76,9
Sum husdyrprod. til salg og hjemmeforbruk	103,6	100,0	100,2	97,8	98,6	100,0	101,0	98,5
Sum pl.- og husdyrpr. til salg og hj.forbr.	101,5	98,5	98,7	96,9	98,0	100,0	100,8	98,3
Kjøreinntekter m.v.	110,4	109,3	107,8	106,7	101,8	100,0	98,5	97,0
Arbeidsinntekter ved invest.	108,3	104,4	95,5	91,6	90,6	100,0	101,9	104,9
Sum andre inntekter	108,7	107,2	102,5	100,2	97,0	100,0	100,0	100,4
Sum inntekter	102,0	97,9	98,1	96,7	97,9	100,0	100,5	98,0
Handelsgjødsel og kalk	110,8	108,4	90,6	88,4	98,7	100,0	107,1	110,8
Innkjøpt kraftfôr	101,7	101,0	93,4	96,0	98,2	100,0	100,8	100,6
Annet innkjøpt fôr	118,3	103,5	96,1	97,8	100,7	100,0	96,1	96,8
Såfrø og planter	85,3	95,0	94,6	99,4	96,4	100,0	101,6	101,3
Energi og smøremidler	69,6	67,6	81,0	100,5	94,2	100,0	90,8	92,4
Andre kostnader	86,3	83,5	88,3	89,4	97,2	100,0	108,8	105,4
Vedlikehold	90,1	91,9	94,9	102,2	102,9	100,0	100,3	100,3
Sum ikke-varige prod.midler (kostnader)	92,5	91,4	90,4	94,9	97,8	100,0	102,0	101,6
Leasing av maskiner	37,1	45,7	48,7	59,8	80,6	100,0	125,4	166,2
Kapitalslit	99,7	100,6	101,4	101,5	99,9	100,0	99,1	99,9
Sum kostnader	93,5	93,1	92,7	96,1	98,1	100,0	101,6	102,1
Realrente lånt kapital	110,6	138,7	105,4	134,3	187,4	100,0	113,8	84,4
Realrente lånt kapital	110,6	138,7	105,4	134,3	187,4	100,0	113,8	84,4
Direkte tilskudd	101,7	101,1	103,3	97,4	101,0	100,0	98,6	95,9
Vederlag til arbeid og kapital	115,7	108,3	111,0	98,2	100,2	100,0	97,1	89,7
Vederlag til arbeid og egenkapital	116,0	106,2	111,4	95,7	94,0	100,0	95,9	90,0
Vederlag til arbeid og egenkapital	116,0	106,2	111,4	95,7	94,0	100,0	95,9	90,0

* Foreløpig regnskap ** Budsjett

1)Eksklusive virkning av skattemessig inntektsfradrag

Tabell 6.31. Det økonomiske resultat i jordbruket iflg. total kalkylens registrerte regnskaper¹⁾

	Jordbruket totalt. Mill. kr.				Per årsverk. Kroner			
	Direkte tilsk.		Vederlag til arbeid og kapital		Vederlag til arbeid og kapital		Vederlag til arbeid og egenkapital	
		Effekt av finansiering	Renter lånt kapital	Vederlag til arb. og egenkapital	Nivå	Endring	Nivå	Endring
1959	103	27	42	1425	5675	230	5616	
1960	103	4	47	1463	5905	299	5738	
1961	95	35	51	1523	6204	299	6139	
1962	83	41	56	1485	6070	134	6184	
1963	80	41	59	1465	6439	369	6362	
1964	80	97	65	1580	7026	587	7170	
1965	191	78	70	1753	8285	1259	8320	
1966	191	61	80	1707	8413	128	8319	
1967	221	93	88	1847	9067	154	9091	
1968	254	74	96	2254	11409	2342	11298	
1969	279	80	96	2082	11018	391	10816	
1970	267	284	118	2311	11932	914	12816	
1971	365	180	134	2543	15030	3098	2000	
1972	417	229	164	2726	17060	2030	2265	
1973	480	259	178	2878	18417	1357	17477	
1974	545	348	213	3268	21478	3061	1476	
1975	1202	484	246	4148	27576	6098	3451	
1976	1727	446	312	5138	34793	7217	6848	
1977	2054	505	368	6292	43231	8438	6476	
1978	2488	551	533	6876	48697	6466	8459	
1979	2749	379	639	6209	48063	1634	5642	
1980	2884	1008	809	7134	48063	7155	3701	
1981	3404	1469	1047	8196	5218	7785	10674	
1982	3967	1387	1263	8584	63003	6978	9617	
1983	4208	1158	1481	7829	69981	71004	4585	
1984	4233	924	1588	8509	68849	1132	4884	
1985	3986	1281	2000	9045	82148	13299	10567	
1986	4276	1766	2457	9823	86875	5829	6225	
1987	4789	1442	2689	9198	97448	10573	10567	
1988	5054	1027	2680	10319	101298	3850	1829	
1989	6184	932	2564	11601	117516	16218	12756	
1990	8147	777	2484	11381	134073	16557	15568	
1991	8042	519	2029	11151	137047	2974	1641	
1992	8826	489	2363	12092	138093	1046	677	
1993	8743	301	1438	11866	149635	11542	14232	
1994	8212	528	1336	11304	144649	4986	735	
1995	8311	250	1259	11468	135642	9007	5411	
1996	9056	615	1154	11291	140836	8276	5691	
1997	9000	564	1342	12100	143918	3082	2141	
1998	9196	796	1579	11072	156667	15831	12431	
1999	8676	359	1778	11618	148120	8547	11161	
2000	8893	710	1979	9979	147022	8902	132277	
2001	8899	1441	1441	10424	144790	12232	147246	
2002	8783	363	980	10004	150230	5440	15424	
2003	8542	363	980	9390	154923	4693	11558	
2004*					144571	1669	15424	
2005**					150697	5895	12957	
							206	
							3160	

* Foreløpige tall

** Budsjett

1) Eksklusive virkning av skattemessig inntektsfradrag

Tabell 6.32. Det økonomiske resultat¹⁾ i jordbruket iflg. total-kalkylens registrerte regnskaper i faste 2003 kroner

Jordbruket totalt, mill kr						Pr årsverk. Kroner				
						Vederlag til arbeid og kapital		Vederlag til arbeid og egenkapital		
	Inntekter-kostn.	Direkte tilskudd	Vederlag til arbeid og kapital	Effekt av finansiering	Renter på lånt kapital	Vederlag til arbeid og egenkapital	Nivå	Endring	Nivå	Endring
1991	6439	10617	17057	1013	3237	14832	178602		155314	
1992	5032	11509	16541	661	3008	14194	175775	-2827	150836	-4478
1993	5983	10988	16971	609	2526	15053	186282	10506	165239	14403
1994	5229	10730	15959	369	1765	14563	177521	-8760	161994	-3245
1995	4672	9834	14506	632	1600	13537	162437	-15084	151592	-10402
1996	4930	9836	14767	296	1490	13572	170318	7882	156542	4950
1997	3785	9858	13643	709	1331	13021	162415	-7904	155014	-1529
1998	4347	10217	14564	601	1514	13651	176747	14332	165670	10657
1999	3403	9924	13327	622	1741	12208	163320	-13427	149612	-16058
2000	3414	9833	13248	845	1669	12423	167907	4587	157453	7841
2001	2370	9002	11373	826	1845	10355	150238	-17669	136782	-20671
2002	2238	9215	11453	368	1772	10049	153935	3697	135071	-1711
2003	2255	8899	11154	710	1441	10424	154923	988	144777	9706
2004*	2046	8749	10794	115	943	9966	155991	1068	144016	-761
2005**	1441	8404	9845	357	964	9239	148270	-7721	139134	-4883

T) Eksklusive virkning av skattemessig inntektsfradrag

6.2 Forbrukstabeller

Ifølge Prognoseutvalget for kjøtt er det regnet med et overskudd på totalt 3750 tonn i 2005. Dette fordeler seg med et underskudd av storfe og kalv på 4067 tonn samt et overskudd for sau/lam og gris på henh. 813 tonn og 7005 tonn. For gris er det satt i verk et tiltak med slakting av gris på lave slaktevekter. Dette er antatt å utgjøre 2000 tonn som er tatt inn som redusert salgsproduksjon i tabellen under. Det resterende overskuddet av gris er disponert som eksport (lik WTO-kvoten på 3400 tonn) samt lagerendring. Underskuddet for storfe og kalv og overskuddet for sau/lam er også ført som lagerendring.

Tabell 6.33. Forbruk av kjøtt. engros ekskl. transittforbruk, tonn

	1999	2000	2001	2002	2003	2004*	2005**
Storfe							
Salgsproduksjon	93903	88139	83125	82846	82712	84056	81974
Hjemmeforbruk	148	245	313	374	403	384	380
Lagerendring	819	326	1516	31	-718	-89	4067
Import	3345	2985	4575	4521	7685	6935	4459
Eksport	-7661	-916	-257	-20	0	0	0
Sum forbruk	90554	90779	89272	87752	90082	91286	90880
Forbruk kg/person	20,29	20,21	19,78	19,33	19,73	19,88	19,68
Kalv							
Salgsproduksjon	1511	2444	2248	2321	2096	2025	1668
Hjemmeforbruk	14	33	67	76	77	76	76
Lagerendring	-64	-100	170	0	0	0	0
Import	0	0	0	0	0	0	0
Eksport	-148	-62	-62	0	0	0	0
Sum forbruk	1313	2315	2423	2397	2173	2101	1744
Forbruk kg/person	0,29	0,52	0,54	0,53	0,48	0,46	0,38
Sau/lam							
Salgsproduksjon	22515	23051	23972	24547	23907	25542	24657
Hjemmeforbr./Dir. salg	366	453	507	598	627	687	756
Lagerendring	677	-23	-2242	-35	401	439	-813
Kassert (skrapesyke)	0	0	0	0	0	0	0
Import	266	593	568	842	791	621	1156
Eksport	-175	0	-172	-593	-615	-570	0
Sum forbruk	23649	24074	22633	25359	25111	26719	25756
Forbruk kg/person	5,30	5,36	5,01	5,59	5,50	5,82	5,58
Geit							
Salgsproduksjon	266	257	241	242	240	222	210
Hjemmeforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Lagerendring	0	0	0	0	0	0	0
Sum forbruk	266	257	241	242	240	222	210
Forbruk kg/person	0,06	0,06	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Hest							
Salgsproduksjon	606	587	636	636	569	533	540
Sum forbruk	606	587	636	636	569	533	540
Forbruk kg/person	0,14	0,13	0,14	0,14	0,12	0,12	0,12
Svinekjøtt							
Salgsproduksjon	108379	102008	107974	103330	105356	112952	113964
Hjemmeforbruk	871	905	782	688	683	558	528
Lagerendring	1874	41	-555	316	-172	-1837	-1605
Import spekk	800	800	800	500	1360	1360	1360
Import annet	1151	1381	1381	1785	1387	1381	1381
Eksport	-11479	-1213	-577	-392	0	-3396	-3400
Sum forbruk	101596	103922	109805	106227	108614	111018	112228
Forbruk kg/person	22,77	23,14	24,33	23,40	23,79	24,18	24,30
Sum kjøtt eks. fjørfe							
Salgsproduksjon	227180	216486	218196	213922	214880	225330	223013
Hjemmeforbruk	1399	1636	1669	1736	1790	1705	1740
Kassert og destruert	0	0	0	0	0	0	0
Lagerendring	3306	244	-1111	312	-489	-1487	1649
Import	5562	5759	7324	7648	11223	10297	8356
Eksport	-19463	-2191	-1068	-1005	-615	-3966	-3400
Sum forbruk	217984	221934	225010	222613	226789	231879	231358
Forbruk kg/person	48,85	49,42	49,85	49,03	49,68	50,51	50,10
Fjørfekjøtt							
Salgsproduksjon	36504	43061	42301	46128	49382	54664	56995
Hjemmeforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Lagerendring	722	-3511	2145	213	1318	-977	384
Import	73	89	0	0	0	0	0
Eksport	-167	-109	0	0	0	0	0
Sum forbruk	37132	39530	44446	46341	50700	53687	57379
Forbruk kg/person	8,32	8,80	9,85	10,21	11,11	11,69	12,43
Sum forbruk kjøtt i alt	255116	261464	269456	268954	277489	285566	288737
Forbruk kg/person	57,18	58,22	59,69	59,24	60,79	62,20	62,52

For egg er budsjettåret 2005 basert på prognosen fra Prognoseutvalget for egg og fjørfekjøtt samt de tiltak som er satt i verk og planlagt for å håndtere overskuddet ifølge prognosen. Dette består i eksport av heleggpulver samt førtidsslakting av høner.

Tabell 6.34. Produksjon, import, eksport og forbruk av egg, tonn

	2000	2001	2002	2003	2004*	2005**
Bruttoproduksjon av egg	49 994	50 093	50 189	52 710	55 019	53 485
- 4 % svinn	2 001	2 005	2 009	2 110	2 202	2 141
Nettoproduksjon	47 993	48 088	48 180	50 600	52 816	51 344
- rugegg, verperase	344	327	338	361	357	338
Salgsprod. og hjemmeforbruk	47 648	47 760	47 841	50 239	52 459	51 006
Import av skallegg	319	557	559	466	109	
Eksport av skallegg	346	0	0	0	0	0
Lagerøkning skallegg	-128	-126	-210	-59	533	-717
Eksport av heleggpulver 1)	910	935	399	142	1 161	1 043
Eksport av eggehvite	627	1 236	1 021	746	735	750
Forbruk i alt	46 212	46 273	47 190	49 876	50 139	49 930
Folkemengde	4 491	4 514	4 540	4 565	4 591	4 618
Forbruk, kg/pers.	10,29	10,25	10,39	10,93	10,92	10,81

1) Omregnet til skallegg

7 Normaliserte regnskaper

7.1 Innledning

Normaliserte regnskaper bygger på de registrerte tallene i totalregnskapet for jordbruket. De normaliserte regnskapene er utarbeidet av to grunner:

- For å gi grunnlag for beregninger over utviklingen i produksjon og produktivitet i jordbruket. Disse beregningene er basert på mengdeindekser.
- For å få utjevnet de inntektssvingningene som har årsak i avlingsvariasjoner.

For at brukerne av normaliserte regnskaper skal bli kjent med serienes begrensninger, er prinsippene nærmere forklart nedenfor. Samtidig er det pekt på enkelte forhold som det er grunn til å være oppmerksom på ved bruken av seriene.

I prinsippet skal normaliserte regnskaper være bygd opp på samme måte som totalregnskapet, men de enkelte tallseriene skal være justert til de forhold som en kan anta vil rå under et normalår. I praksis er dette en umulig oppgave. Dersom alle år var normale, ville dette gripe inn i de fleste poster i totalregnskapet på en måte som en ikke har grunnlag for å beregne. F.eks. ville det være mindre behov for investeringer i lagerbygg. I stedet har en valgt å justere bare noen poster. Det gjelder de postene som har størst betydning for inntektsvariasjoner, og de som påvirker produktivitetsberegningene på en uheldig måte.

BFJ startet arbeidet med normaliserte regnskaper i 1979. Hvert år utarbeides det en serie som strekker seg over 13 regnskapsår pluss budsjettåret. For i år gjelder det perioden 1991-2005.

7.2 Bakgrunn og framgangsmåte

Det økonomiske resultat i jordbruket svinger tilfeldig fra år til år bl.a. på grunn av svingninger i avlingene pr dekar. Disse svingningene kan først og fremst føres tilbake til variasjoner i temperatur og nedbør i det enkelte år. Svingningene i avlingene pr. dekar virker i sin tur inn på prisene, og da først og fremst på prisene på de jordbruksproduktene der ikke jordbruksavtalens målpriser begrenser svingningene. Dessuten kan disse svingningene virke inn på arealet av disse vekstene i etterfølgende år. Svingningene vil også influere på kjøpet av kraftfôr og på husdyrproduksjonen.

Det økonomiske resultatet i jordbruket slik det registreres i revidert regnskap gjenspeiler disse årlige svingningene. Svingningene kan være betydelige. Totalkalkylens registrerte tall fra regnskapsårene er derfor ikke så godt egnet til vurderinger av utviklingen i det økonomiske resultatet i jordbruket fra det ene året til det neste, eller for kortere perioder.

Prisvariasjoner på innsatsmidler, og utforming av priser og tiltak i jordbruksavtalene, vil også skape ujevn utvikling i jordbrukets økonomi. Dette er endringer som skal komme til uttrykk og som en ikke har forsøkt å jevne ut i de normaliserte regnskapene.

7.3 Generelt om beregningsprinsippene

For å komme fram til et normalisert regnskap er de registrerte regnskapstallene i totalkalkylen endret på tre ulike måter:

- Mengder er justert for å tilsvare antatte mengder i et normalår.
- Priser er justert for å tilsvare antatte priser i et normalår.
- Mengder er justert som en følge av at en har benyttet andre beregningsprinsipper enn i totalkalkylen.

7.4 Begrensninger

Også i de normaliserte regnskapene er tall fra år med foreløpig regnskap noe mer usikre enn tall fra år med revidert regnskap.

Når en ser bort fra endringer i beregnings- og posteringsprinsipper, skal normalisert budsjett i prinsippet være nær identisk med budsjettallene slik disse framstår i totalkalkylen før normalisering. Noen mindre avvik som skyldes unøyaktighet i beregningene, vil imidlertid forekomme mellom de to budsjetteringsmetodene. Budsjettet for 2005 er, for begge metodenes vedkommende, beregnet uten de eventuelle endringene som følger av jordbruksforhandlingene i 2005. Derfor er budsjettall og regnskapstall ikke direkte sammenlignbare.

Begrepet «normalår» er tolket på en bestemt måte. Det er forutsatt at en 12-års rettlinjert trend på 12 tre-års glidende gjennomsnitt av avlingene, gir den normale utviklingen. Dette vil være rimelig dersom utviklingen faktisk viser seg å være rettlinjert. Men siden avlingene er påvirket av værforhold og endret dyrkingsteknikk, som ikke utvikler seg lineært, kan dette være en unaturlig forutsetning i enkelte tilfeller. Hvis den rettlinjerte trenden ikke gir et helt godt bilde av den normale utviklingen, så vil misvisningen være størst i endene av perioden, dvs. 1991-92 og 2004-2005. For hagebruksvekstene har en ikke så lange sammenlignbare avlingsserier som metoden over forutsetter. For disse vekstene har en måttet gjøre forenklinger i opplegget mht. beregningen av normalårs avlingsnivå. Resultatet er større usikkerhet i normalårsavlingene.

7.5 Nærmere om prinsippene for normaliseringen

7.5.1 Planteproduksjon

7.5.1.1 Avlinger og areal

Avlingstallene for de normaliserte regnskapene er fastsatt som en lineær trend på de 12 siste 3 års glidende gjennomsnitt av registrerte avlinger. (Se unntakene som er nevnt over). Normalårsavlingene i 2005 er fastsatt på bakgrunn av samme trend. På denne måten har en jevnet ut de årlige variasjonene i avlingene.

For hvete, bygg, havre og oljevekster nyttes avlingsoppgaver fra Statens landbruksorvaltning (SLF). Disse avlingstallene er regnet om til avlinger med 15 prosent vann. De normaliserte avlingstallene multipliseres med arealet av de enkelte kornartene i de enkelte år og en kommer fram til en normalisert produksjon. For hagebruksvekster nyttes avlingstall fra Statens landbruksforvaltning.

På kornpostene nyttes registrert areal ifølge Statistisk sentralbyrå som normalt areal for året. Innen den grønne sektor (poteter og hagebruksvekster) nyttes 3-års glidende gjennomsnitt av registrerte arealer som uttrykk for normalt areal. SLF har fra og med 1996 også vært ansvarlig for arealtallene for hagebruksvekstene.

For rug er det svært dårlig samsvar mellom Statistisk sentralbyrås produksjonstall og leveransene til Statens landbruksforvaltning. Siden rug betyr svært lite i totaljordbruket, er normaliseringen sløffet. For bær er det bare jordbær, bringebær og solbær som er normalisert.

Produksjon av engfrø kan variere fra år til år. En har derfor valgt å glatte produksjonstallene over en tre-års periode i normaliserte regnskaper.

7.5.1.2 Anvendelse og svinn

Ved fordelingen på forskjellige anvendelser for korn har en fastsatt salgskvantumet som en rest ved å trekke fra for det som går til såkorn av egen avl og hjemmeforbruk til mat og fôrkorn. Fordelingen av salgskvantumet av korn på de forskjellige kvalitetene, matkorn-, fôrkorn- og såkornkvalitet, kan vise betydelige svingninger fra år til år etter værforholdene. I de normaliserte beregningene har en derfor brukt gjennomsnittstall for regnskapsårene i de siste 15 årene for å jevne ut de årlige svingningene. En har regnet med samme fordeling for alle årene i perioden for normaliseringen.

For hagebruksvekstene har en regnet at en viss del av avlingen blir nyttet til salg og hjemmeforbruk. En har fra og med 2000 brukt svinnprosenten fra budsjettåret i registrerte regnskaper.

7.5.1.3 Priser

For korn brukes budsjettprisene før avtale i det etterfølgende året som normal pris. For budsjettåret er totalkalkylens registrerte budsjettpris benyttet direkte. For vekstene i den grønne sektor er 3-års glidende aritmetisk gjennomsnitt av registrerte priser lagt inn som normal pris. For 2004 er budsjettprisen benyttet direkte (samme framgangsmåte er nyttet for arealet).

7.5.2 Normalisering av husdyrproduksjonen

De eneste endringene i forhold til registrerte regnskaper gjelder normalisering (glatting) av prisene på pelsdyrskinn. Glattingen av prisene er foretatt over 5 år.

Øvrige produksjoner som er basert på grovfôr, vil også være påvirket av avlingenes mengde og kvalitet. En har imidlertid ikke grunnlag for å vite nøyaktig hvordan en skulle justere disse produksjonene til forutsetninger om normale grovfôravlinger. Normalisering er derfor sløffet. De kraftfôrbaserte produksjonene kan neppe sies å være påvirket av avlingene, og normalisering er derfor uaktuelt.

7.5.3 Endringer i husdyrbestanden

Det er ikke noen forskjell mellom registrerte og normaliserte regnskaper hva angår husdyrstatusberegningene.

7.5.4 Normalisering av kostnadspostene

Under kostnadspostene har en fra og med 1999 bare normalisert enkelte poster under «Energi og smøremidler» og under «Andre kostnader».

7.5.4.1 Energi og smøremidler

Under «Energi og smøremidler» har en justert noen poster som henger sammen med endringer i avlingstallene i forbindelse med normaliseringen. Dette gjelder forbruket av fyringsolje til veksthus og korntørker som vil variere med temperaturforholdene og vanninnholdet i de enkelte årene.

7.5.4.2 Andre kostnader

Fra og med beregningen i 1997 er kostnadene til brannforsikring glattet, fordi disse kostnadene kan variere sterkt fra år til år. Dette er gjort slik at både utbetalte erstatninger og betalte premier er glattet over 5 år.

7.5.4.3 Priser

For alle kostnadsposter er prisseriene fra registrerte regnskaper brukt direkte. Reviderte regnskapstall er dermed benyttet for årene 1991 - 2003, mens priser fra foreløpig regnskap og budsjett er lagt inn for henholdsvis 2004 og 2005.

7.5.5 Direkte tilskudd

I normaliserte regnskaper er tallseriene for de direkte tilskuddene hentet direkte fra registrerte regnskaper. Det vil si at det er forutsatt at tilskuddene ikke påvirkes av unormale avlingsforhold.

Et unntak fra dette er Katastrofefondet for planteproduksjon. Budsjettnemnda har vedtatt at i normaliserte regnskaper skal utbetalinger fra Katastrofefondet beregnes som gjennomsnittet av utbetalingene i de 14 foregående årene.

7.5.6 Renter på lånt kapital

Volumtall og rentefot er hentet direkte fra registrerte regnskaper.

7.6 Resultater av beregningene

7.6.1 Sammenndrag av normaliserte regnskaper

Tabell 7.1 Sammenndrag. Normaliserte regnskaper. Mill. Kroner¹⁾

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Korn, erter og oljefrø	3096	2856	2847	2613	2440	2320	2326
Poteter	521	509	518	505	513	486	503
Stråfrø m.v.	41	49	52	50	53	51	52
Hagebruksprodukter	2385	2427	2437	2381	2365	2451	2429
Andre frø til modning	73	53	29	18	24	38	50
Sum planteprod. til salg og hjemmeforbruk	6115	5895	5884	5567	5396	5346	5359
Melk	7507	7651	7011	6848	6453	6405	6339
Kjøtt	6849	7016	6956	7127	6842	6974	6887
Egg	755	744	694	670	581	531	536
Ull	248	232	220	229	198	191	179
Pelsdyr	186	209	245	242	291	312	348
Andre husdyrproduksjoner	65	58	53	41	49	54	67
Sum husdyrprod. til salg og hjemmeforbruk	15610	15910	15179	15157	14415	14503	14320
Sum pl.- og husdyrpr. til salg og hj.forbr.	21724	21805	21063	20725	19811	19848	19679
Kjreinntekter m.v.	340	343	336	335	342	323	309
Arbeidsinntekter ved invest.	197	181	127	160	104	189	184
Andre inntekter	536	524	462	495	446	512	493
Endringer i buskapsverdien	232	1	92	20-	170	107	14
Sum inntekter	22493	22330	21617	21199	20426	20467	20186
Handelsgjødsel og kalk	1189	1219	1166	1126	1105	1165	1180
Innkjøpt kraftfôr	5519	5243	4995	4674	4406	4457	4619
Annet innkjøpt fôr	383	384	351	333	329	320	326
Såfrø og planter	566	548	549	549	540	529	541
Energi og smøremidler	1211	1193	1197	1207	1191	1154	1233
Andre kostnader	3082	2974	2814	2786	2942	2918	2985
Vedlikehold	1076	1065	1017	1000	989	982	985
Sum ikke-varige prod.midler (kostnader)	13026	12626	12089	11674	11501	11525	11868
Leasing av maskiner	24	31	35	37	60	88	105
Kapitalslit	5026	4992	4949	4925	4982	5019	5076
Sum kostnader	18077	17649	17073	16636	16542	16633	17050
Realrente lånt kapital	1707	1844	1540	1137	809	1009	539
Direkte tilskudd	8165	8724	8846	8718	8154	8361	8577
Vederlag til arbeid og kapital	12582	13406	13390	13281	12038	12195	11714
Vederlag til arbeid og egenkapital	10875	11562	11850	12143	11230	11186	11175

* Foreløpig regnskap ** Budsjett

1) Eksklusive virkning av skattemessig inntektsfradrag i 2000 - 2005

Tabell 7.1 Sammen drag. Normaliserte regnskaper. Mill. Kroner (forts.)¹⁾

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 *	2005 **
Korn, erter og oljefrø	2437	2396	2314	2338	2388	2383	2326	2317
Poteter	473	434	439	455	474	496	502	521
Stråfrø m.v.	79	73	101	96	97	98	107	110
Hagebruksprodukter	2477	2576	2597	2692	2743	2760	2642	2672
Andre frø til modning	47	46	45	37	33	30	25	27
Sum planteprod. til salg og hjemmeforbruk	5512	5526	5495	5617	5734	5767	5602	5647
Melk	6562	6237	6595	6010	5901	6002	6005	6105
Kjøtt	7025	6963	6578	6763	6985	7090	7218	6842
Egg	520	537	491	502	519	577	580	534
Ull	176	168	158	167	175	160	161	158
Pelsdyr	312	268	244	258	248	246	243	222
Andre husdyrproduksjoner	86	64	82	70	115	91	76	70
Sum husdyrprod. til salg og hjemmeforbruk	14682	14237	14149	13769	13942	14167	14282	13930
Sum pl.- og husdyrpr. til salg og hj.forbr.	20194	19763	19645	19387	19676	19933	19884	19577
Kjøreinntekter m.v.	295	292	288	285	272	267	263	259
Arbeidsinntekter ved invest.	217	213	195	187	185	204	208	214
Andre inntekter	512	505	483	472	457	471	471	473
Endringer i buskapsverdien	100	127	120	34	17	27	28	47
Sum inntekter	20807	20141	20008	19825	20150	20430	20328	20004
Handelsgjødsel og kalk	1145	1120	936	914	1020	1033	1107	1145
Innkjøpt kraftfôr	4567	4539	4197	4312	4413	4490	4526	4521
Annet innkjøpt fôr	335	293	272	277	285	283	272	274
Såfrø og planter	571	636	633	665	645	669	680	678
Energi og smøremidler	1177	1137	1382	1709	1579	1649	1536	1569
Andre kostnader	2954	2853	3017	3041	3250	3367	3611	3605
Vedlikehold	1003	1022	1056	1137	1145	1112	1116	1116
Sum ikke-varige prod.midler (kostnader)	11752	11601	11494	12055	12338	12602	12848	12908
Leasing av maskiner	134	165	176	216	291	361	453	600
Kapitalslit	5104	5150	5192	5197	5117	5118	5073	5063
Sum kostnader	16990	16915	16862	17468	17746	18081	18373	18572
Realrente lånt kapital	809	1014	771	982	1370	731	832	617
Direkte tilskudd	9063	9050	9243	8715	9004	8903	8832	8549
Vederlag til arbeid og kapital	12880	12275	12389	11071	11409	11252	10787	9981
Vederlag til arbeid og egenkapital	12070	11261	11618	10089	10039	10522	9955	9364

* Foreløpig regnskap ** Budsjett

1) Eksklusive virkning av skattemessig inntektsfradrag i 2000 - 2005

7.6.2 Jordbrukets økonomiske resultat ifølge normaliserte regnskaper

I tabell 7.2 er de ulike målene for jordbrukets økonomiske resultat gjengitt. Alle resultatmål er regnet i løpende priser.

Tabell 7.2 Det økonomiske resultat i jordbruket iflg. normaliserte regnskaper¹⁾

	Jordbruket totalt. Mill. kr.				Per årsverk. Kroner			
	Vederlag til arbeid og kapital		Renter lånt kapital		Vederlag til arbeid og kapital		Vederlag til arbeid og egenkapital	
	Direkte tilsk.	Effekt av finansiering	Effekt av finansiering	Renter lånt kapital	Nivå	Endring	Nivå	Endring
1991	8165	777	777	2484	131744	10875	113874	
1992	8724	519	519	2363	142461	11562	122868	
1993	8846	489	489	2029	146981	11850	130078	
1994	8718	301	301	1438	147726	12143	135074	
1995	8154	528	528	1336	134808	11230	125752	
1996	8361	250	250	1259	140659	11186	129018	
1997	8577	615	615	1154	139452	11175	129018	
1998	9063	533	533	1342	156305	12070	133034	
1999	9050	564	564	1579	150430	11261	146487	
2000	9243	790	790	1561	157022	11618	137997	
2001	8715	796	796	1778	146250	10089	147246	
2002	9004	359	359	1729	153347	10039	132882	
2003	8903	710	710	1441	156282	10522	134938	
2004*	8832	115	115	947	155880	9955	146135	
2005**	8549	363	363	980	150315	9364	143860	
							141029	
							2831-	

* Foreløpige tall

** Budsjett

1) Eksklusive virkning av skattemessig inntektsfradrag

Tabell 7.3. Det økonomiske resultatet i jordbruket ifølge normaliserte regnskaper i faste 2003-kroner¹⁾

	Jordbruket totalt, mill kr						Pr årsverk. Kroner			
	Inntekter minus kostnader		Vederlag til arbeid og Statstilsk. kapital		Effekt av finansiering	Renter på lånt kapital	Vederlag til arbeid og egenkapital		Vederlag til arbeid og egenkapital	
							Nivå	Endring	Nivå	Endring
1991	5755	10641	16397	1013	3237	14173	171691		148403	
1992	5960	11105	17064	661	3008	14717	181335	9644	156396	7993
1993	5657	11012	16669	609	2526	14752	182978	1642	161935	5539
1994	5600	10699	16299	369	1765	14903	181297	-1680	165770	3835
1995	4651	9765	14416	632	1600	13448	161438	-19859	150593	-15177
1996	4537	9895	14432	296	1490	13238	166462	5024	152685	2092
1997	3616	9891	13509	709	1331	12887	160819	-5643	153417	732
1998	4305	10225	14531	601	1514	13617	176338	15519	165262	11844
1999	3557	9979	13535	622	1741	12417	165867	-10471	152158	-13104
2000	3364	9884	13248	845	1669	12423	167907	2040	157453	5295
2001	2445	9043	11488	826	1845	10469	151753	-16154	138297	-19156
2002	2464	9226	11690	368	1772	10287	157129	5376	138266	-31
2003	2350	8903	11252	710	1441	10522	156282	-847	146135	7869
2004	1948	8798	10746	115	943	9917	155282	-1000	143308	-2827
2005	1409	8411	9820	357	964	9213	147894	-7388	138758	-4550

1) Eksklusive virkning av skattemessig inntektsfradrag i 2000 - 2003

7.7 Sammenligning med fjorårets beregninger

7.7.1 Nærmere om utviklingen i normalårsavlingene

Mange av de samme kommentarene som er gitt i kapittel 4, vil også gjelde som forklaring på utviklingen i normaliserte regnskaper.

Normalisering av avlingene er en av de viktigste forskjellene mellom totalkalkylen og normaliserte regnskaper. Tabellen nedenfor viser de to siste års normalårsavlinger. Tallene for 2004 ble brukt i fjorårets beregninger, mens tallene for 2005 er brukt i årets beregninger. Denne endringen påvirker resultatene i hele normaliseringsperioden.

Tabell 7.4. Normalårsavlinger og stigningskoeffisienter beregnet i 2004 og 2005

	2004		2005	
	Normalårsavling kg/daa	Stignings- koeffisient	Normalårsavling kg/daa	Stignings- koeffisient
Hvete	449	2,2	452	2,4
Bygg	366	2,3	373	3,2
Havre	415	5,7	420	6,5
Poteter	2522	7,0	2608	16,5
Hodekål (lagr.)	4727	–	4955	42,8
Løk	2773	-70,7	2781	-62,6
Gulrot	3525	-17,4	3550	-12,9

Normalårsavlingene for korn er litt høyere enn i fjor samtidig som stigningskoeffisientene er litt høyere. Normalårsavlingen og stigningskoeffisienten er også høyere for poteter. For grønnsaker er normalårsavlingene litt høyere mens stigningskoeffisientene er litt mindre negative enn i fjor. Negative stigningskoeffisienter har vært vanlig for mange grønnsaksslag i senere års beregninger. Avlingsseriene for grønnsaker er kortere enn det som har ligget til grunn tidligere, fordi det var brudd i seriene ved skifte av datakilde fra SSB til SLF. For vekster der en bare har sammenlignbare data tilbake til 1996 er det for de fleste vekster i år regnet normalårsavlinger og stigningskoeffisienter på vanlig måte. For tomater og agurker i veksthus er normalårsavling benyttet, men en har ikke lagt inn noen stigningskoeffisient. For hagebruksprodukter der en har 11 eller 12 års avlingsserie, er normalårsavling regnet på vanlig måte, men ut fra de avlingsårene som finnes.

Tabell 7.5. Sammendrag, normaliserte regnskaper. Mill kroner ¹⁾

	Året 2003			Året 2004		
	Utført 2004	Utført 2005	Differanse	Utført 2004	Utført 2005	Differanse
Korn, erter og oljefrø	2376	2383	7	2384	2326	-58
Poteter	491	496	5	489	502	13
Stråfôr m.v.	102	98	-4	105	107	2
Hagebruksprodukter	2837	2760	-77	2838	2642	-196
Andre frø til modning	30	30	0	22	25	3
Sum planteprod.	5835	5767	-68	5837	5602	-235
Melk	5999	6002	3	5905	6005	100
Kjøtt	7087	7090	3	7108	7218	110
Egg	565	577	12	582	580	-2
Ull	160	160	0	163	161	-2
Pelsdyr	242	246	4	242	243	1
Andre husdyrproduksjoner	91	91	0	77	76	-1
Sum husdyrprod.	14145	14167	22	14075	14282	207
Sum pl.- og husdyrpr.	19979	19933	-46	19913	19884	-29
Kjøreinntekter m.v.	293	267	-26	292	263	-29
Arbeidsinntekter ved invest.	180	204	24	173	208	35
Sum andre inntekter	473	471	-2	465	471	6
Endringer i buskapsverdien	-8	27	35	-17	-28	-11
Sum inntekter	20444	20430	-14	20360	20328	-32
Handelsgjødsel og kalk	1016	1033	17	1007	1107	100
Innkjøpt krafffôr	4490	4490	0	4549	4526	-23
Annet innkjøpt fôr	276	283	7	280	272	-8
Såfrø og planter	650	669	19	642	680	38
Energi og smøremidler	1786	1649	-137	1454	1536	82
Andre kostnader	3373	3367	-6	3322	3611	289
Vedlikehold	1110	1112	2	1087	1116	29
Sum ikke-varige prod.midler	12702	12602	-100	12340	12848	508
Leasing av maskiner	361	361	0	429	453	24
Kapitalslit	5072	5118	46	4978	5073	95
Sum kostnader	18135	18081	-54	17747	18373	626
Realrente lånt kapital	640	731	91	502	832	330
Direkte tilskudd	8902	8903	1	8842	8832	-10
Vederlag til arbeid og kapital	11211	11252	41	11455	10787	-668
Vederlag til arb. og egenkap.	10570	10522	-48	10954	9955	-999

1) Eksklusive virkning av skattemessig inntektsfradrag

Tabell 8.2. Poteter, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Salg. Matpoteter	92697	229,67	212897	90285	232,33	209759	91467	236,00	215862
Salg. Poteter til potetmel	54461	102,33	55729	49265	101,67	50087	52525	100,00	52525
Salg. Poteter til sprit	13570	50,67	6875	12047	51,00	6143	12100	51,00	6171
Salg. Poteter til mos/flakes	23679	160,67	38045	23328	162,00	37791	23337	163,00	38039
Salg. Poteter til pommes fr.	43152	160,67	69332	48818	162,00	79085	51684	163,00	84244
Salg. Poteter til chips	41992	160,67	67468	44212	162,00	71623	46376	163,00	75592
Salg. Vakuump. pot. mm.	12007	160,67	19291	13546	162,00	21944	13734	163,00	22386
Sum poteter til mos/chips mv	120830	160,67	194136	129904	162,00	210443	135131	163,00	220261
Hjemmeforbruk. Matpoteter	760	220,00	1672	635	222,33	1411	559	226,00	1263
Salg settepoteter	5891	366,00	21561	5900	367,67	21692	5900	368,00	21712
Sum poteter (uten tilskudd)	288209	171,01	492870	288036	173,43	499535	297682	173,94	517794
Distr.tilsk. for Nord-Norge			2856			2856			2856
Poteter			495726			502391			520650

Tabell 8.3. Hagebruksprodukter, normaliserte regnskaper (forts.)

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	1000 stk	Kr/stk	1000 kr	1000 stk	Kr/stk	1000 kr	1000 stk	Kr/stk	1000 kr
Shittblomster	108062	3,75	405233	110048	3,50	385168	112517	3,52	396060
Blomstrende potteplanter	A 38869	11,75	456711	38338	11,12	426319	38338	11,25	431303
Dekorasjonsplanter	A 4140	10,19	42187	3984	10,30	41035	3984	10,36	41274
Utplantingsplanter	A 29808	5,44	162156	29931	3,80	113738	29931	3,74	111942
Sum blomster, store gartneri	A 180879	5,90	1066287	182301	5,30	966260	184770	5,31	980579
Blomsterprod. i små gartneri	B 1814	5,90	10703	1827	5,31	9701	1849	5,30	9800
Sum blomster i gartnerier			1076990			975961			990379
Blomster utenom gartneriene	B 48305	5,90	285000	53672	5,31	284998	53774	5,30	285002
Sum blomster	A 230998	5,90	1361990	237800	5,30	1260959	240393	5,31	1275381
Distr./kval.tilsk. fr/bær/gr			60114			47524			54000
Hagebruksprodukter			2759953			2642186			2671900
A Kvantumsenhet: 1000 stk	Prisenhet: Kr/stk								
B Kvantumsenhet: Kr/1000 stk	Prisenhet: Kr/stk								

Tabell 8.4. Andre frø til modning, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Engfrø	1225	23,78	29131	1210	19,67	23801	1290	20,57	26535
Rotvekst- og grønnsaksfrø	1	875,00	875	1	750,00	750	1	676,00	676
Sum andre frø til modning			30006			24551			27211

Tabell 8.5. Pelsdyr, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	Ant. ski	Kr/skinn	1000 kr	Ant. ski	Kr/skinn	1000 kr	Ant. ski	Kr/skinn	1000 kr
Reveskinn. Ekspert	329084	492,81	162176	342594	474,05	162407	315000	468,47	147568
Reveskinn. Innenl. salg m.v.	11000	492,81	5421	11000	474,05	5215	11000	468,47	5153
Sum reveskinn	340084	492,81	167597	353594	474,05	167622	326000	468,47	152721
Minkskinn. Ekspert	362751	211,50	76722	350507	208,98	73249	320000	210,53	67370
Minkskinn. Innenl. salg m.v.	10000	211,50	2115	10000	208,98	2090	10000	210,53	2105
Sum minkskinn	372751	211,50	78837	360507	208,98	75339	330000	210,53	69475
Pelsdyr			246434			242961			222196

Tabell 8.6. Andre kostnader, normaliserte regnskaper (forts.)

	Revidert regnskap 2003			Foreløpig regnskap 2004			Budsjett 2005		
	Ant. besøk	Kr/besøk	1000 kr	Ant. besøk	Kr/besøk	1000 kr	Ant. besøk	Kr/besøk	1000 kr
Veterinær	635654	464,84	295477	643713	485,90	312780	635451	507,48	322479
Medisin til dyr			158054			167801			169899
Veterinær og medisin til dyr			453531			480581			492378
Kunstig inseminasjon. Storfe	A 349599	504,04	176212	340185	529,62	180169	335000	542,74	181818
Kunstig inseminasjon. Svin	A 161294	283,47	45722	168145	270,65	45508	162432	258,02	41911
Husdyrforsikring. Premie	82369		82369			86573			86289
Husdyrforsikring. Erstatning	51688-					53217-			67392-
Frakt. Kraftfôr	B 1667778	14,52	242161	1692433	14,58	246757	1703952	14,65	249629
Frakt. Kjøtt	B 214880	12,24	26301	225330	11,70	26364	223013	12,13	27051
Frakt. Egg			6127			6971			5751
Adm.geb. kjøp melkevote			1789			1713			2226
Sum a. kostn. v/husdyrprod.			982524			1021419			1019661
Skadefors. mask. m.v. brutto			236858			243182			251189
Erstatninger på maskiner			155479-			152538-			171386-
Sum netto skadefors. maskin.			81379			90644			79803
Frakt. Fyringsolje	C 52043	14,65	7624	53195	14,93	7942	51650	15,51	8011
Frakt. Ensileringsmidler	D 19048	69,62	1326	20252	71,40	1446	19182	74,11	1422
Frakt. Såvarer	D 73328	381,03	27940	71202	389,45	27730	72030	404,44	29132
Sum diverse frakter			36890			37118			38565
Pelsdyrfôr, produksjon/frakt	B 59500	79,60	47362	57000	75,60	43092	60000	79,60	47760
Kontormaskiner	5532	10,00	55320	5361	10,00	53610	5197	10,00	51970
Telefon			125448			119989			114825
Porto			24323			23595			21749
Sum telefon og porto			149771			143584			136574
Yrkeskadeforsikring	E 136670	173,36	23693	95141	180,09	17134	89634	188,14	16864
Personskadeavgift til staten	F 131263	176,65	23188			0			0
Årsavgift	F 131263	158,82	20847	129640	339,78	44049	120864	372,10	44973
Produsenttjenesten	G 16203	8325,62	134900	15271	11819,79	180500	15270	13438,11	205200
Gårdsregnskap, registrert			392949			384038			381649
Gårdsregnskap, ikke-reg.			10644			9909			10346
Sum gårdsregnskap	H 58231	6930,90	403593	55697	7073,04	393947	53300	7354,50	391995
Bygningsforsikr. Premie			25983			290450			321172
Bygningsforsikr. Erstatning			211350-			206499-			230072-
Sum diverse andre kostnader			940197			996985			1025001
B Kvantumsenhet: Ant.insem.				Prisenhet:					
C Kvantumsenhet: Tonn				Kr/inseminasjon					
D Kvantumsenhet: 1000 liter				Kr/100 kg					
E Kvantumsenhet: Tonn				Prisenhet:					
F Kvantumsenhet: Tonn				Øre/liter					
G Kvantumsenhet: Ant. enh.				Kr/tonn					
H Kvantumsenhet: Ant. enh.				Prisenhet:					
I Kvantumsenhet: Antall fjøs				Kr/enhet					
				Prisenhet:					
				Kr/kjøretøy					
				Prisenhet:					
				r/jordbruksbedrift i husdyrkontrollen					
				Prisenhet:					
				Kr/regnsk.					

Tabell 8.6. Andre kostnader, normaliserte regnskaper (forts.)

	Revidert regnskap 2003		Foreløpig regnskap 2004		Budsjett 2005	
	1000 kr	1000 kr	1000 kr	1000 kr	1000 kr	1000 kr
Sum ekskl.posten forskjellig	2832354	2832354	3056287	3056287	3054685	3054685
Forskjellig	297397	297397	320910	320910	320742	320742
Forskjellig inkl. inv.avgift	297397	297397	320910	320910	320742	320742
Utgifter til sjuk.lønn.ordn.	88000	88000	88000	88000	88000	88000
Medlemsavgift folketrygden	130800	130800	130800	130800	130800	130800
Adm.tilskudd til avløserlag	18320	18320	14709	14709	11000	11000
Sum sosiale ordninger	237120	237120	233509	233509	229800	229800
Andre kostnader	3366871	3366871	3610706	3610706	3605227	3605227

Tabell 8.7. Energi og smøremidler

	Revidert regnskap 2003		Foreløpig regnskap 2004		Budsjett 2005	
	1000 lite øre/liter	1000 kr	1000 lite øre/liter	1000 kr	1000 lite øre/liter	1000 kr
Fyringsolje. Veksthus	45064	134291	46016	155994	43992	161451
Fyringsolje. Kornørker	6979	30756	7179	32930	7658	38014
Bensin	7164	54461	7073	57610	6991	57242
Diesel (brenselolje)	110215	396675	108814	402568	107560	425787
Smøremidler (olje, fett m.v.)	3858	92646	3808	97984	3765	97385
Elektrisk lys og kraft		939876		788940		789378
Sum energi og smøremidler		1648705		1536026		1569257

Tabell 8.8. Direkte tilskudd, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2003		Foreløpig regnskap 2004		Budsjett 2005	
	1000 kr	1000 kr	1000 kr	1000 kr	1000 kr	1000 kr
BU-invest. tradisj. jordbruk	124387	141060	141060	162000		
BU-invest. Grøfting	4136	2657	2657	2000		
Tekniske mljinvest.	16700	14101	14101	18000		
Tilsk. til sær. kult.l.tilt.	62900	56700	56700	55000		
Utviki. prog. for geiteholdet	0	0	0	2000		
Organisert beitebruk	12773	13364	13364	8600		
Opphørte ordninger	0	910	910	1000		
Rentestøtte	451	4595	4595	15700		
Sum utbet. Landbr.utb.fond	221347	233387	233387	264300		
Utbet. Katastrofef. pl.prod.	61919	62399	62399	66090		
Sum fondsutbetalinger	283266	295786	295786	330390		
Areal kult.landsk.tillegg	3010348	3025383	3025383	3032819		
Andre arealbas. tilsk.ordn.	218160	204646	204646	173901		
Produksjonstillegg husdyr	2235564	2294786	2294786	2121665		
Driftstilskudd i melkeprod.	1248483	1212423	1212423	1053100		
Tilskudd til økolog. jordb.	0	80720	80720	79700		
Regionale miljøprogram	8	0	0	56100		
Ufordealt beløp	0	0	0	35000-		
Sum dir. tilsk. (underpost)	6712563	6817958	6817958	6482285		
Fremme av norsk engfrøavl	1495	1595	1595	1647		
Inseminering m.v.	66622	67571	67571	68260		
Tilsk. til økologisk jordbr.	75502	0	0	0		
Sum utviklingstiltak	143619	69166	69166	69907		
Utbet.avløserordn.i jordbr.	1188495	1050901	1050901	1049819		
Adm.tilskudd til avløserlag	18320	14709	14709	11000		
Refusj. utgifter under sykd.	154477	140302	140302	169800		
Sjukelønnsordning	88000	88000	88000	88000		
Kommunale vikarordninger	14415	12482	12482	13000		
Medlemsavgift, folketrygden	130800	130800	130800	130800		
Tidligpensjonsordning	115729	119024	119024	119935		
Sum velferdsordninger	1710236	1556218	1556218	1582354		
Sum utbet. jordbruksavt.	8849684	8739128	8739128	8464936		
Erst. tilt. pl./dyresykdom	0	39435	39435	31100		
Driftsplanlag m.v.	807	849	849	800		
Tilsk. avløs. rep./HV-øvelse	1081	1085	1085	1000		
Erstatn. rovdyrsk. på husdyr	51097	51526	51526	51000		
Sum andre ordninger	52985	92895	92895	83900		
Sum direkte tilskudd	8902669	8832023	8832023	8548836		

9 Volum og prisindekser

Tabell 9.1. Prisindekser

Prisindekser	Beregningsformel: Laspeyre									
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004*	2005**
Sum korn (u/korreksj./tilsk)	105,4	105,7	106,7	107,0	98,4	100,1	101,4	100,0	94,6	94,1
Korn, ertor og oljefrø	105,4	105,7	106,8	107,0	98,5	100,1	101,3	100,0	94,7	94,2
Sum salg av matpoteter	88,8	88,4	97,3	92,9	91,5	97,9	101,8	100,0	105,8	105,4
Poteter	89,0	88,5	95,3	89,2	89,2	88,4	99,8	100,0	102,9	102,6
Sum grønnsaker	78,1	83,0	88,9	87,9	94,1	95,5	100,7	100,0	93,6	98,5
Sum frukt	58,6	64,4	64,2	86,6	77,3	85,8	80,9	100,0	93,3	101,2
Sum hagebær	89,9	94,1	102,0	97,8	115,9	100,7	104,1	100,0	105,6	106,0
Sum blomster	109,2	99,2	91,0	92,6	93,8	95,6	92,4	100,0	89,9	90,0
Hagebruksprodukter	92,6	90,4	89,1	90,2	93,8	94,8	95,1	100,0	92,2	94,6
Sum pl.prod.salgs og hj.forbr	97,3	96,5	97,2	97,2	95,6	96,4	98,0	100,0	94,3	95,2
Sum kumelk	90,3	90,6	94,3	90,8	94,8	97,1	98,9	100,0	99,5	100,7
Sum geitmelk	136,2	133,7	113,1	87,6	89,0	95,5	99,1	100,0	99,4	100,6
Ku- og geitmelk	95,9	95,2	97,1	93,0	96,3	98,5	99,4	100,0	100,2	101,9
Sum storfe	100,4	102,4	100,7	90,5	86,3	93,4	95,2	100,0	104,4	103,3
Sum sau/lam	89,1	79,7	84,6	95,5	102,5	99,3	93,9	100,0	93,0	90,2
Sum gris	101,6	93,5	100,0	90,9	84,3	91,0	99,1	100,0	94,1	83,4
Sum fjørfeslakt	112,0	105,8	102,0	102,7	99,2	95,0	99,8	100,0	95,1	96,1
Sum kjøtt inkl. grunntilsk.	103,6	100,0	101,4	95,2	91,8	95,7	99,4	100,0	96,8	92,4
Kjøtt og fjørfeslakt	103,3	100,0	101,3	96,0	92,8	95,9	99,6	100,0	97,0	92,8
Egg	93,9	95,2	95,6	98,5	91,6	91,7	95,3	100,0	96,2	91,0
Pelsdyr	190,9	104,2	101,0	66,8	112,9	129,8	115,7	100,0	112,6	111,9
Sum birøt	79,3	82,1	100,5	101,6	99,8	109,9	102,6	100,0	95,9	96,5
Sum andre husdyrprodukter	118,1	98,0	99,0	91,3	98,5	103,5	102,3	100,0	100,4	92,6
Sum husdyrprodukter	101,0	97,6	99,2	94,3	94,7	97,6	99,7	100,0	98,6	96,6
Sum plante- og husdyrprod.	100,0	97,3	98,6	95,1	95,0	97,2	99,2	100,0	97,4	96,2
Sum inntekter	99,4	96,9	98,3	95,0	94,9	97,1	99,2	100,0	97,4	96,3
Sum handelsgjødsel	104,4	103,6	102,4	103,0	86,9	89,6	102,4	100,0	97,5	104,2
Kalk	75,1	79,3	77,0	86,4	82,9	90,1	92,1	100,0	103,3	100,0
Handelsgjødsel og kalk	99,6	100,2	98,8	101,5	86,1	89,6	100,9	100,0	96,1	100,9
Innkjøpt kraftfôr	100,0	100,4	99,7	96,3	98,7	97,7	100,7	100,0	99,3	98,5
Annnet innkjøpt fôr	94,5	93,3	93,1	89,2	89,9	89,4	93,1	100,0	94,4	94,2
Sum innkjøpt fôr	99,7	100,0	99,3	97,7	98,2	97,2	100,2	100,0	99,1	98,3
Såfrø og planter	107,7	106,1	110,8	100,3	97,5	95,3	97,8	100,0	109,9	109,6
Sum andre kostn. v/pl.prod.	87,3	87,2	89,8	91,7	99,5	93,1	97,0	100,0	102,8	105,8
Sum a. kostn. v/husdyrprod.	70,3	72,9	76,7	77,3	82,4	88,3	95,2	100,0	102,8	104,8
Andre kostnader	76,5	79,3	82,2	82,2	87,9	90,9	93,7	100,0	104,2	107,6
Sum vedlikehold	84,7	86,9	89,9	90,5	92,5	95,7	98,1	100,0	103,5	106,9
Sum ikke-varige prod.midler	88,1	89,1	89,3	89,0	90,8	92,8	96,4	100,0	100,0	101,6
Leasing av maskiner	101,4	98,7	100,8	102,7	102,0	104,1	103,9	100,0	94,0	94,4
Kapitalslit. Bygninger	84,5	86,7	88,7	90,7	93,6	96,4	97,6	100,0	100,4	101,7
Kapitalslit. Maskiner/redsk.	84,5	86,7	88,7	90,7	93,6	96,4	97,6	100,0	100,4	101,7
Kapitalslit	84,5	86,7	88,7	90,7	93,6	96,4	97,6	100,0	100,4	101,7
Sum kostnader	87,1	88,5	89,2	89,7	91,7	94,0	96,8	100,0	100,0	101,4
Vederlag, arbeid og kapital	113,4	108,3	114,1	107,4	107,6	103,8	105,8	100,0	91,9	86,5
Vederlag, arbeid og egenkap.	109,2	108,8	112,4	103,7	106,4	100,8	99,6	100,0	90,5	86,8

* Foreløpige tall.

** Budsjett.

Tabell 9.2. Volumindekser

Volumindekser	2003 = 100.	Beregningsformel: Paasche	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004*	2005**
Sum korn (u/korreksj./tilsk)	101,8	102,2	102,2	98,0	102,2	92,3	99,2	91,7	87,6	100,0	111,1	102,0
Korn, erter og oljefrø	100,9	97,0	97,0	99,9	97,0	92,2	97,2	91,9	89,5	100,0	110,0	101,0
Sum salg av matpoteter	180,2	141,8	136,9	141,8	136,9	125,8	127,3	122,3	107,3	100,0	107,0	103,6
Poteter	120,8	116,8	109,5	116,8	109,5	98,9	100,8	108,9	105,8	100,0	108,1	107,9
Sum grønnsaker	100,7	99,5	97,8	99,5	97,8	99,9	99,5	99,8	99,4	100,0	97,5	100,0
Sum frukt	92,2	100,0	97,5	100,0	97,5	87,7	114,6	93,8	138,3	100,0	123,7	109,2
Sum hagebær	111,6	86,6	88,7	86,6	88,7	102,9	101,6	104,2	97,4	100,0	109,2	103,9
Sum blomster	86,9	91,6	101,3	91,6	101,3	103,6	100,8	102,6	108,3	100,0	103,0	104,1
Hagebruksprodukter	94,1	94,8	99,0	94,8	99,0	101,7	101,0	101,4	105,1	100,0	102,1	102,6
Sum pl.prod.salgs og hj.forbr	99,5	99,3	99,1	99,3	99,1	97,4	99,6	98,2	98,6	100,0	106,3	102,8
Sum kumelk	111,3	110,9	110,0	110,9	110,0	108,4	102,6	99,8	98,9	100,0	99,8	99,9
Sum geitmelk	114,3	111,3	108,3	111,3	108,3	104,1	101,4	97,5	100,8	100,0	101,0	99,6
Ku- og geitmelk	111,3	110,9	110,0	110,9	110,0	108,3	102,6	99,8	98,9	100,0	99,9	99,9
Sum storfe	101,1	104,8	108,3	101,1	104,8	113,2	106,3	100,4	100,1	100,0	101,6	99,1
Sum sau/lam	105,3	100,1	95,1	100,1	95,1	93,5	95,8	99,8	102,5	100,0	106,9	103,6
Sum gris	97,5	99,4	100,3	99,4	100,3	103,0	97,0	102,6	98,1	100,0	107,0	108,0
Sum fjørfeslakt	62,9	65,1	61,4	65,1	61,4	72,4	86,0	84,9	93,0	100,0	110,2	114,0
Sum kjøtt inkl. grunntilsk.	95,0	96,9	97,6	96,9	97,6	101,9	99,5	99,4	98,9	100,0	105,0	104,1
Kjøtt og fjørfeslakt	95,2	97,1	97,9	97,1	97,9	102,1	99,7	99,5	98,0	100,0	104,9	104,0
EGG	97,9	97,4	94,1	97,4	94,1	94,5	92,9	94,7	94,2	100,0	104,4	101,5
Peisdyr	109,1	126,6	129,0	109,1	126,6	121,1	106,6	113,3	99,9	100,0	101,3	93,2
Sum birøtt	81,6	90,4	86,6	90,4	86,6	66,9	85,4	66,6	121,2	100,0	82,6	77,3
Sum andre husdyrprodukter	99,5	104,2	103,0	99,5	104,2	99,0	96,5	97,8	99,1	100,0	101,4	102,1
Sum husdyrprodukter	102,3	103,5	103,4	102,3	103,4	104,6	100,7	99,5	99,0	100,0	102,5	102,1
Sum plante- og husdyrprod.	101,5	102,2	102,2	101,5	102,2	102,5	100,3	99,1	98,8	100,0	103,6	102,3
Sum inntekter	102,6	102,8	103,1	102,6	102,8	102,1	99,8	99,0	98,8	100,0	103,2	101,8
Sum handelsgjødsel	110,6	111,0	110,7	110,6	110,7	105,1	105,8	99,5	97,3	100,0	113,3	111,7
Kalk	137,2	134,9	120,1	137,2	134,9	116,3	95,5	100,5	103,0	100,0	93,7	91,3
Handelsgjødsel og kalk	113,3	114,0	112,2	113,3	114,0	106,8	105,3	98,8	97,9	100,0	111,5	109,8
Innkjøpt kraftfôr	97,4	100,7	100,0	97,4	100,7	100,3	94,7	98,2	97,6	100,0	101,5	102,1
Annet innkjøpt fôr	119,6	123,5	127,1	119,6	123,5	116,0	106,9	109,7	108,4	100,0	101,7	102,9
Sum innkjøpt fôr	98,6	102,0	101,6	98,6	102,0	101,2	95,4	98,9	98,2	100,0	101,5	102,2
Såfrø og planter	73,4	76,2	77,1	73,4	76,2	94,8	97,1	104,3	98,7	100,0	92,5	92,5
Sum andre kostn. v/pl.prod.	116,7	119,7	106,6	116,7	119,7	95,5	90,7	92,2	105,1	100,0	111,2	106,1
Sum a. kostn. v/husdyrprod.	113,9	107,9	101,7	113,9	107,9	106,4	101,2	100,2	100,8	100,0	101,1	99,0
Andre kostnader	110,9	110,0	105,0	110,9	110,0	101,7	100,6	98,3	103,8	100,0	104,4	98,0
Sum vedlikehold	104,2	101,9	100,4	104,2	101,9	101,6	102,7	106,9	104,9	100,0	97,0	94,0
Sum ikke-varige prod.midler	102,7	104,3	102,9	102,7	104,3	101,8	99,7	102,4	101,6	100,0	102,1	100,0
Leasing av maskiner	24,0	29,5	36,9	24,0	29,5	44,4	47,8	57,6	77,7	100,0	133,4	176,1
Kapitalslit. Bygninger	115,1	113,2	111,6	115,1	113,2	110,1	108,1	105,5	102,6	100,0	98,1	96,4
Kapitalslit. Maskiner/redsk.	115,2	114,1	112,5	115,2	114,1	111,2	108,5	105,2	102,4	100,0	98,9	97,8
Kapitalslit	116,1	114,4	112,5	116,1	114,4	111,0	108,5	105,4	102,4	100,0	98,7	97,3
Sum kostnader	104,8	105,6	104,3	104,8	105,6	103,2	101,1	102,3	101,3	100,0	101,7	100,0
Vederlag, arbeid og egenkap.	99,3	98,4	100,9	99,3	98,4	100,1	97,5	93,7	94,6	100,0	105,7	103,7
Vederlag, arbeid og egenkap.	101,5	100,2	102,8	101,5	100,2	101,5	98,5	93,9	94,5	100,0	106,1	103,9

* Foreløpige tall.

** Budsjett.